

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

C. K. GIMNAZYM VIII.

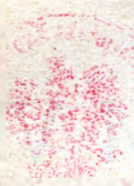
WE LWOWIE, ZA ROK SZKOLNY 1914.

TREŚĆ:

1. Z doświadczeń psychologicznych nad klasą pierwszą przez Dr. Ludwika Bykowskiego. — 2. Część urzędowa przez Dyrektora.

nr. inw.
Spr. 140

Zdoświadczeń psychologicznych nad klasą pierwszą.

W zeszłym roku szkolnym (1912/13) ucząc psychologii w trzech oddziałach, miałem znaczną liczbę bardzo chętnych uczniów. Nie wystarczała im nauka i doświadczenia szkolne obowiązkowe, zawiązaliśmy więc osobne kółko psychologii eksperymentalnej, w którym zwłaszcza kilkunastu uczniów oddziału VIII A. gimnazjum VIII. i kl. VIII. pryw. gimn. im. A. Mickiewicza brało bardzo gorliwy i czynny udział, przeprowadzając nieraz nawet nużące doświadczenia i pomagając mi w sporządzaniu zestawień.

Oddział gimnazjum VIII. oprócz badań nad własną umysłowością czynił spostrzeżenia nad małymi kolegami z klasy I B., a wyniki tej naszej wspólnej pracy zestawiam na tych kartkach.

Badania przeprowadzaliśmy albo masowo, podając jakieś zagadnienie i żądając spisania odpowiedzi, naturalnie przy bardzo ścisłej kontroli, by uniknąć odpisywania, albo indywidualnie w swobodnej pogawędce z jednostką.

Pierwszą kwestią było poznanie zasobu pojęciowego, z jakim młodzież przychodzi do gimnazjum. Przeprowadzano badanie w ten sposób, że eksperymentujący ósmak w swobodnej rozmowie z jednym tylko sztubakiem zadawał swojemu „okazowi” według ułożonego z góry kwestyonariusza szereg pytań

z dziedziny budowy ciała ludzkiego, historii, geografii i wiadomości codziennych. Ażeby uniknąć wzajemnego porozumiewania się i pouczenia malców, przeprowadzano badania w jednym dniu równocześnie nad kilkunastoma w kilku po sobie następujących seryach, rozmieszczając ich w odległych punktach gabinetu przyrodniczego i przyległych sal. Oczywiście całość kwestyonaryusza podzielono na kilka części, przedłużając przez to okres badań na kilka „posiedzeń“, ale unikając znużenia tak badanych, jak badających. Z odpowiedzi ich można przedewszystkiem wysnuć wniosek, że poziom umysłowy zależy przede wszystkim od wychowania domowego, szkoła ludowa wywiera wpływ minimalny.

Wiadomości naukowe wykazują wiele braków. Na 22 uczniów wprawdzie 2 tylko (tj. 9·5%) nie wiedziało nic o Krakowie, ale Warszawy nie zna 9 (41)*), Wiednia i Paryża 8 (36·4), co ciekawe: są i tacy, którzy nawet o Wysokim Zamku nie słyszeli. Podobnie smutne są wiadomości z historii. Mickiewicza nie zna wprawdzie tylko 3 (13·7), a Sobieskiego 5 (22·7), ale Kościuszki już 9 (45), a Kopernika aż 13 (59·5). Jeszcze gorzej, niż z osobistościami, przedstawia się rzecz ze zdarzeniami historycznymi. O Unii lubelskiej nie słyszało nic 11 (50), o konstytucji 3 maja 14 (63·8), bitwie pod Grochowem 13 (59·5). Nauka gimnazjalna zaznacza się dodatnio bardzo wyraźnie: o szczerbcu np. zapomniało tylko 2 całkiem, a 1 bałamucił, ciekawe tylko, o ile trwałą będzie ta wiedza.

Tak samo niewielkie są wiadomości z urządzeń i działalności społecznych, o sejmie nie słyszało nic 7 (31·7), o bojkocie towarów pruskich 13 (59·5). Stosunkowo lepsze wiadomości okazały się w odniesieniu do znajomości części ciała, (maksimum 17% błędów), ale wpłynęła na to nauka szkolna; przeprowadzone w tym celu dla kontroli badanie oddziału D, w którym nie mówiono o ciele ludzkim, potwierdziły ten pogląd. Są jednostki, które nie odróżniają zjawisk w przyrodzie nawet najpospolitszych; 6 z 37 badanych nie tylko nie zna nazw, ale nie zwróciło nawet uwagi na odmiany księżyca, 5 zaś nie zna tęczy.

Tak samo i orientacja w ludzkim otoczeniu. Pytano o żołnierzy, kwestyę dla chłopca w tym wieku bardzo ciekawą,

*) Cyfry w nawiasach obok oznaczają stałe stosunek procentowy.

a przecie nie wiedziało na 41, co jest artylerya, 10 (24·4), jak wygląda ułan, 18 (43), z drugiej jednak strony 14 (34·1) wiedziało nawet, jak wyglądali ułani polscy. Z jednym wyjątkiem byli to synowie domów inteligentnych, ów wyjątek, syn stróża, z natury wcale uważny, znał mundur z książki polskiej i teatru.

To był materyał przyniesiony do gimnazjum, ważniejsza rzecz, to poznanie wrodzonych właściwości.

Więc przedewszystkiem zmysł spostrzegawczy. Do poznania służyły następujące doświadczenia: Pokazano na pół minuty karton, na którym było 12 barwnych figur geometrycznych, a następnie polecono badanym odrysować te figury w temsamem rozmieszczeniu z zaznaczeniem barwy. Otóż przedewszystkiem okazuje się pewna przewaga w kierunku łatwiejszego spostrzegania barw, niż kształtów; na 420 ogółem możliwych odpowiedzi stwierdziło barwy 272 (64·8), kształty tylko 229 (54·5). Szczegółowe wyniki podaje tabliczka; szereg górny podaje liczbę zauważonych przedmiotów (cyfry rzymskie), następne liczbę badanych na 35, którzy tę właśnie ilość spostrzegli.

Ilość przedm.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Barwy	—	2	4	6	7	4	4	7	2	1	2
Kształty	1	3	9	8	4	3	4	5	2	—	—

Do tego też celu służył karton Bineta, na którym było 10 przedmiotów (4 obrazki różnej treści, bilet tramwajowy, 5 drobniejszych przedmiotów). Doświadczenie to było jednak skombinowane z trwałością pamięci, bo zestawienie robiono w tydzień po obserwacji. Znów na 35 badanych żaden nie zapamiętał wszystkich szczegółów, 9 przedmiotów zapamiętało 3, 8 siedmiu, 7 ośmiu, 6 siedmiu, 5 czterech, 4 i 2 po jednym, żadnego szczegółu nie zapamiętało czterech (nb. żaden z nich nie zdołał przejść z końcem roku do klasy drugiej).

Co się tyczy sposobu uczenia, to na 22 pytanych poważna większość, bo 14 (63·63), uczy się głośno, cicho 6 (27·27), 2 (9·09) rozmaicie. Czy jednak używają oni właściwej metody, czy idą tylko za zwyczajem, nie mogę powiedzieć, bo nie prowadziliśmy badań w tym kierunku. Z rozmaitych przedmiotów największą trudność sprawiała im matematyka, za najcięższy przedmiot uznało ją 11, 6 zaś łącinę, a 5 język niemiecki. Przeciwnie najłatwiejszym przedmiotem jest historia, za którą

oświadczyło się 9, gdy znów 6 wolało jęz. polski i tyluż naukę przyrody.

Ścisłość rozumowania miały wskazać dwa doświadczenia. Przy pierwszym pokazano duży obraz przedstawiający ucznia szkoły ludowej, opowiadającego znajomemu pastuszkowi o swych popisach w „matematyce“, który oczywiście nic z tych wywodów nie rozumie. Nie dostawszy żadnych wyjaśnień ani wskazówek mieli nasi pierwszacy z samego wyrazu twarzy i uplastycznionych ruchów poznać, o czym ci malcy mówią. Odpowiedzi otrzymane były wcale zadowalające. Na 39 pytanym nie odpowiedziało zupełnie 9, a raczej 10 (25·6), bo jednego, który odpisał od sąsiada, również tu doliczyć można. Natomiast 18 (46·2) trafnie poznało, iż tematem rozmowy są rachunki. Lecz i pozostali, którzy dali błędne wyjaśnienie, przeważnie nie odpowiadali bezmyślnie. 4 sądzi, że przedmiotem rozmowy jest koń, opierając się na tem, iż jeden z chłopców ma batożek. Ten batożek naprowadza innego na domysł, że jest to przedmiot handlu i targów, mylnie zaś uznany za wędkę daje 2 podstawę do przypuszczenia rozmowy o rybach. Znaczna liczba, widząc tornister ze zwisającą gąbką na plecach większego, słusznie uznała go za „studenta“, a sprawy szkolne za temat rozmowy. 2 tylko puściło się zupełnie prawie na pole fantazyi, 1 przypuszcza, iż chodzi o naukę i zabawę, drugi twierdzi, że chodzi o wykręcenie się od lekcji szkolnych: zapewne wspomnienie z własnych przeżyć. Dwu też tylko (5·1) zwróciło uwagę na wyraz twarzy i z zafrasowanej miny mniejszego wywnioskowało, że odbiera on burę od starszego.

Gorzej natomiast przedstawia się sprawa w dziedzinie rozumowania rachunkowego. Przeprowadzono w tym celu doświadczenie ze zbioru Höflera Nr. 48.: na 36 tylko 9 (25) dało odpowiedź dobrą, zważywszy jednak, że to pytanie nawet ósmakom sprawia znaczną trudność.

Oczywiście świadectwem w tym kierunku jest też ocena pewnych postępów ze stanowiska etyki, niezrozumienie przedstawionych historyjek dowodzi również słabej orientacji.

Doświadczenia z assocjacyą przedstawień miały na celu z jednej strony zbadać przeważający kierunek myśli, z drugiej uzyskać pewne świadectwo o wyobraźni. Jakiegoś jednolitego typu nie zdołałem stwierdzić; u kilku jednakże jednostek zau-

ważyłem wyraźną przewagę osobistych wspomnień zwłaszcza z czasów wakacyjnych, u innych wystąpiła silna oryginalność assocyacji, świadcząca o bujnej wyobraźni. Charakterystyczne też, że większość tych ostatnich przyznała się do wymyślania samodzielnego nowych gier i zabaw. Nieznacznym procent przeciwnie wykazał ubóstwo assocyacji, jeden, zresztą bardzo słabych zdolności, wprost rażąco brak.

Ciekawie się przedstawia podatność wobec sugestyi. Do tego celu służyły dwa rodzaje doświadczeń; w pierwszym wypadku wydano polecenie: „na dany znak napiszecie jakąkolwiek liczbę, np. 5, — albo inną“; przeprowadzone z kolei zestawienie statystyczne wykazało, ilu uczniów uległo sugestyi bezpośredniej, pisząc wprost 5, ilu pośredniej, pisząc liczbę złożoną z pięciu, lub, jeśli to był wzrokowiec, podobną z kształtu do 5, ilu wreszcie oparło się sugestyi, kreśląc liczby całkiem inne. W taki sam sposób sugerowano treść dowolnego zdania, by tyczyła się szkoły. Drugi szereg doświadczeń przeprowadzono przy pomocy kartonu Bineta, mianowicie między pytania, mające stwierdzić ścisłość obserwacji, wsunięto inne, sugerujące z rozmysłu błędną odpowiedź, np. „czy bilet tramwajowy był żółty, czy niebieski?“, gdy faktycznie był on popielaty. Wynik był odmienny od zwyczajnych, dając niezwykle wysoki % sugestyi; gdy według badań Nieczajewa % ten u uczniów w tym wieku wynosi 14, u nas doszedł przeciętnie 42·3%: więcej nawet niż u tegorocznych ósmaków (40·8%), nb. także za duży ¹⁾, jedynie zeszłoroczni abiturycenci bardzo krytyczni i żywego usposobienia okazali zniżkę (27·5%). Próbowałem rozsortować wyniki według ogólnych zdolności badanych; okazuje się, że mniejsze zdolności potęgują podatność, przypuszczam skutkiem ociężałości myśli. Umieszczone niżej dwie tabelki przedstawiają liczbowo wpływ przedmiotu i zdolności badanego.

Związek ze zdolnościami bardzo wyraźny, z uwagi na przedmiot daje się spostrzedz dodatni wpływ łatwości tworzenia nowości (liczba w porównaniu z treścią zdania), ujemny ważności cech. (Barwa biletu, a ramki).

¹⁾ Powinien wynosić 31%.

Liczba uczniów opornych i uległych sugestji zależnie od przedmiotu.

Ilość badan.	Przedmiot	Oporni	Podatni	
			bezwz.	%
40	Barwa ramek	5	26	65—
40	„ biletu	28	10	25—
40	Rozdarcie marki	23	7	19·5
40	Ubranie osób	24	15	39·5
41	Liczba „5“	19	20	48·8
41	Zdanie o szkole	15	23	56·1

Liczba uczniów uległych sugestji zależnie od zdolności.

Ilość sugges.	Zdolni		Średni		Nie-zdolni	
	bezwz.	%	bezwz.	%	bezwz.	%
0	2	22·2	1	5—	—	—
1	1	11·1	4	20—	1	8·3
2	3	33·3	4	20—	3	25—
3	2	22·2	5	25—	3	25—
4	—	—	4	20—	4	33·3
Ogół suggest.	19	39·5	43	39·8	32	48·5

Znaczną ilość doświadczeń poświęcono poznaniu zasad etycznych. Przedewszystkiem kazano wymienić 3 największe cnoty i 3 największe wady. Na 40 pytanych nie dało żadnej odpowiedzi 4, 1 nie znał żadnej cnoty; byli to uczniowie bardzo słabych zdolności, żydzi, którzy być może, nie zrozumieli pytania. 3 cnoty wymieniło 17, 2—8-ju, jedną znało 10. Wad natomiast 3 podało 11, tyluż 2, zaś jedną 14. Na 77 cnót wymienionych miłość powtarza się u 15, miłosierdzie podnosi 10, dobroć 9, posłuszeństwo 6, wiarę 5, naukę 4, prawdę i pilność po 3, grzeczność, pożyteczność i nadzieję po 2. Jako charakterystyczne odpowiedzi podnoszę; jeden z uczniów (wyzn. mojż.) zna tylko jedną cnotę: pieniądze, drugi (t. s.) jako jedną z 3 znanych podaje nieczystość. Ten ostatni był tak ograniczony, że nie można było uzyskać odeń żadnego wyjaśnienia. Z 69 wad, kłamstwo wymieniło 11, po kolei idą: zabójstwo 8, lenistwo i złość po 7, nieposłuszeństwo 4, niedowiarstwo, pycha, łakomstwo i pijaństwo po 2.

Specyjalną uwagę poświęciliśmy kłamstwu. Przedewszystkiem mieli się malcy wypowiedzieć, czy w ogóle kłamstwo jest kiedykolwiek dopuszczalne. Wynik był bardzo surowy: na 37

tylko 5 (13·5%) dało odpowiedź twierdzącą, usprawiedliwiając patryotyzmem 5, obroną życia 1, i w ogóle dobrym celem 1, natomiast 29 (86·5%) bezwzględnie je potępiło Zabójstwo osądzono łagodniej, tylko 18 (48·6%) wystąpiło bezwzględnie przeciw (miedzy tymi, rzecz ciekawa, syn oficerski), taka sama liczba go broniła, mianowicie patryotyzmem 14, samoobroną 6, sprawiedliwością 3. Jak dalece jednak działała tu bezmyślna i doktrynerska reprodukcja, świadczy fakt, że w szczegółowych, konkretnych wypadkach ci sami „katonowie“ okazywali się bardziej wyrozumiałymi. Opowiedziano mianowicie 5 powiastek, w których było przedstawione kłamstwo z zapomnienia, dla ochrony własnej i znajomego; w obu ostatnich wypadkach raz ze złymi, drugi raz bez złych następstw dla kłamcy. Otóż kłamstwo egoistyczne potępiłi wszyscy (z wyłączeniem kilku, którzy nie zrozumieli treści opowiadania), lekkomyślność lekko usprawiedliwiała 2 (5·4), natomiast altruistyczne wprost kilku pochwaliło, jaki zaś wpływ hamujący miały przykre następstwa dla kłamcy, świadczy stosunek: w wypadku pierwszym 6 (16·2) pochwalających przeciw 16, w drugim większość, bo 16 (43·2) przeciw 13 (35·1). Bohaterstwo więc znalazło uznanie u niewielu, *) co prawda wybitniejszych jednostek. Nawiasowo zaznaczam znaczny procent tych, którzy nie zrozumieli treści dwu ostatnich powiastek, szczegół ważny przy ocenie zdolności, — w doświadczeniu bowiem brało udział 42 uczniów.

Praktyczne wykonanie zasad miały zilustrować odpowiedzi na pytanie, co dotychczas zrobiłeś dobrego. Nie było tu zbytnej różnorodności. Na 40 dopatrzyło się zasługi w uczeniu się lekcji 12, 9 przyznało się do ofiar humanitarnych, 10 „dobrze się zachowywało“, 2 pochwaliło się miłością rodziców, 1 znów tem, że składał pieniądze, jeden uznał, że dotychczas nie zrobił nic dobrego, tylko wszystko złe, gdy inny, co zrobił, wszystko było dobre. Oni obaj byli dobrymi, choć nieco swawolnymi uczniami.

Bardziej teoretyczny charakter miały pytania odnoszące się do przyszłego zawodu, obowiązków obywatelskich i prze-

*) Klasy wyższe są bardziej wyrozumiałe. Na 23 tegorocznych ósmaków potępiło kłamstwo 9 (39·1), zabójstwo 4 (17·4), kłamstwo z nierozwagi usprawiedliwiło 15 (65·2), jeden (4·4) nawet kłamstwo świadome dla ochrony własnej, altruistyczne pochwaliło 13 i 15 (56·5 i 65·2).

znaczenia pieniędzy, któremi miałyby prawo rozporządzać. W tym ostatnim wypadku mając 5 K. połowa prawie, bo 19, złożyłaby tę sumę do kasy, 11 przeznacza na użyteczne instytucje, lub cele humanitarne, 6 oddałoby rodzicom, a tylko 4 użyłoby na własne przyjemności.

Z 50.000 K dwu nie wie, co ma zrobić i nic nie odpowiada, 15 składa do kasy na procent (prawie sami żydzi), 11 przeznacza na nieruchomości, kupując w wyobraźni domy, lub włości, stosownie do zawodu ojca, 5 wprost oddaje rodzicom, 4 przeznacza na cele humanitarne, a 3 na własne przyjemności, zresztą bardzo niewinne, o ile były określone.

Główne obowiązki poznaliśmy z odpowiedzi na pytanie co trzeba robić, aby być dobrym Polakiem i dzielnym człowiekiem. 37 odpowiedziało, przeważa patryotyzm: 12 wprost wymienia tylko miłość ojczyzny, 6 wyraźnie chce iść do powstania, 2 do wojska, 1 do drużyn strzeleckich, 2 (z wsi kresowych) podnosi obowiązek używania mowy ojczystej, 2 konieczność oświaty, 6 głosi zasadę popierania przemysłu rodzinnego, a 1 chce „mądrej polityki“. Doniosłość nauki podnosi 21, pracy w ogóle 8, uczciwość wymienia 10. Prócz tego wymieniano sporadycznie: rozwój fizyczny, odwagę, wstrzeźliwość, pobożność, posłuszeństwo, prawdomówność, rycerskość, zgodę i i.

W obiorze zawodu niezdecydowanych było tylko 3 na 40. Zamiłowania zresztą bardzo rozmaite: o urzędniczej karierze marzy na szczęście tylko 4 (oby z czasem ich nie przybyło), natomiast poważna liczba 9, jak przystało na gimnazjum realne, chce się poświęcić zawodom technicznym; medycynie, profesurze i badaniom naukowym po 6, adwokatami chce być 4, 2 księżmi, 1 oficerem, 1 muzykiem, 1 chce osiąść na roli, jeden „chce być excellencyą i“ — niepomny swych tradycji szlacheckich — „mieć dużo orderów!“ Jako motywy podało 12 zamiłowanie, 10 względy materyalne (dochody), 3 wolę rodziców, 1 sławę.

Ale i marzycielskie ideały są wcale różne. Na pytanie „do kogo chciałbyś być podobnym“, największa ilość 17 (na 41) wymieniła bohaterów narodowych, 5 osoby fantastyczne, 6 chce być podobnych do rozmaitych członków rodziny, 2 usposobionych poetycko widzi ideał w Wieszczach narodowych, 2 innych w 2 ósmakach, którzy nad nimi przeprowadzali badania, nato-

miast brat jednego z tych „ideałów“ chciałby być podobnym „do niej...“ (?).

Jednego adoratora mają Cesarz, Napoleon, Anglik, 1 nie chce być do nikogo podobnym, 4 nie nie napisało, a 1 wreszcie do swego ulubionego „małego pieska“. Jeden stosunkowo znacznie odczytany i inteligentny napisał szerzej: on chciałby być podobny „szlachetnością do Skrzetuskiego, głęboką myślą do Słowackiego, dzielnością do Achillesa“.

Wreszcie kilka badań nad estetyką. Na pytanie, co wolisz czytać książkę, słuchać muzyki, czy oglądać obrazy, 27 (64·3) wybrało książkę, 11 (26·2) muzykę, a tylko 4 (9·5) chciało oglądać obrazy. W dziedzinie estetyki wzrokowej przeprowadzone doświadczenia wykazały upodobanie w barwach nasyconych, jaskrawych i w części czerwonej widma, w przeciwstawieniu do starszych (ósmaków), którym, zapewne pod wpływem mody, podobają się odcienie ciemne, złamane. Od gustu swych nauczycieli rysunków — zresztą też niezgodnych — odbiegają znacznie, tak w ocenie wartości odcieni, — tu malarze nasi godzą się raczej z ósmakami, — jak i kombinacji barw. Za najpiękniejsze połączenie, zapewne z pobudek patryotycznych, uznali czerwono-białe i amarantowo-białe, potępili zaś czarno-żółte, pozatem wszędzie domieszka białego sprawia im przyjemność, gdy barwa czarna jest nie miła i obniża estetyczną wartość kombinacji; wręcz przeciwnie ich mistrze.

Ot i to byłoby wszystko. Naturalnie z tych paru dorywczo przeprowadzonych doświadczeń nie można wysnuwać jakichś daleko idących wniosków. Nasuwa się jednak kilka ogólniejszych wyników. Przedewszystkiem, na co już wyżej zwróciłem uwagę, uderza minimalny wpływ szkoły ludowej w porównaniu z domem. Widać wyraźnie, jak ważne jest wychowanie domowe, którego nie zastępują inne czynniki i w jak trudnem położeniu znajdzie się szkoła, gdy przyjdzie jej przeciwdziałać wpływom i zasadom domowym. I w gimnazyum nawet w najwyższych klasach konflikty takie bywają i są może jeszcze przykrejsze. O wartości nauki w szkołach ludowych nie wolno mi wydawać sądów, za mało znam zasady i warunki pracy. Wcale wyraźnie występuje tu doktrynerstwo, sądy dawniej zasugerowane, które później wobec oporu przeciw sugestii bardzo trudno wypłenić, choćby były błędne: wyparte

w stanie podświadomym czekają chwili, kiedyby, korzystając z nieuwagi, lub zatarcia innych, wystąpić na nowo z całą siłą. Znana to zresztą rzecz, jak silne są wrażenia z dzieciństwa.

I jeszcze jedna uwaga o wartości tych badań. Umysłowy materiał nie był najlepszy, dużo jednostek nie tylko dla zasobu wiedzy, jak przedewszystkiem z powodu małych zdolności nie nadawało się do gimnazjum. Na 46 przyjętych do kl. I. ledwie 29 (okr. 63%) przeszło do II.

Otóż rzecz charakterystyczna: z pośród najsłabszych według naszych badań, wykazujących 40—50% odpowiedzi błędnych i wyników ujemnych, tylko 2 dzięki ogromnej pilności swojej, a względności nauczycieli zdołało przejść do klasy wyższej, tu jednak okazali się zupełnymi indolentami, byli najsłabszymi uczniami. Natomiast z pośród zdolnych jeden tylko okazał znaczniejszy (nad 25) procent braków, wynikły, zdaje się, przejściową chorobą słuchu. Jeden, mimo wcale dobrych wyników badań (12% bł.), nie zyskał uznania konferencji klasyfikacyjnej, ale był to temperament wyjątkowo flegmatyczny, który odbijając od ogółu nie mógł zadowolić żywszych usposobień, inni uczynili zadość wymaganiom, a, uznani za zdolnych przez starszych kolegów po dwu miesiącach pobytu w gimnazjum, niemal wszyscy spotkali się z taką oceną u większości nauczycieli z końcem roku. Zobaczymy, co z nich będzie z końcem gimnazjum, co w dalszem życiu.

Przy badaniach, jak u wstępu wspomniałem, czynny udział brali zeszlóroczni nasi abiturycenci. Wszystkim im, a zwłaszcza Pp. J. Blausteinowi, hr. T. Komorowskiemu, W. Łabie, K. Tyszkowskiemu i T. Wekslerowi, jakoteż tegorocznym abiturientom, Pp. A. Blausteinowi i M. Kamienieckiemu, którzy wszyscy dopomagali mi w przeprowadzaniu i obliczaniu żmudnych zestawień wyrażam na tem miejscu moje szczerze podziękowanie.

Część urzędowa.

I.

Skład grona nauczycielskiego w roku szkolnym 1913 1914.

I.

Dr. Kurpiel Maryan Antoni, członek komisji histor. literackiej Akademii Umiej. w Krakowie, dyrektor.

II.

1. Butler Fryderyk, William Robertson, nauczyciel, uczył języka angielskiego w kl. IVa i b, Va i b, VIa i b, tygodniowo godzin. 18

2. Dr. Jaxa Bykowski Ludwik, profesor, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, gospodarz kl. VIIb, uczył do dnia 19. września hist. natur. w kl. IIb, Va, VIb, fizyki w kl. VIIb, prop. filoz. w kl. VIIa i b, tygodniowo godzin 14; od dnia 19/IX. w obu półroczach hist. natur. w kl. IIb, VIb, fizyki w kl. VIIb, prop. filoz. w kl. VIIa i b, VIIla, tygodn. godzin. 13

3. Ks. Dr. Cierniewski Jan, profesor w randze VIII., uczył w obu półroczach religii obrządku rzymsko katol. w kl. IIb, IIIb, Vb, VIb, VIIa, VIIla i b, tygodn. godzin 14

4. Dr. Ćwik Władysław, profesor w VIII. randze, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, gospodarz kl. VIIla, uczył w pierwszym półroczu jęz. polskiego w kl. IIb, IIIb, VIIla i b, tygodniowo godzin 15
W półroczu II. na urlopie.

5. Daniec Stanisław, profesor w VII. randze, zawiadowca bibl. nauczycielskiej, gospodarz kl. VIa, uczył do dnia 19/IX. jęz. polskiego w kl. Ib, jęz. łacińsk. w kl. VIa, VIIla, tygodniowo godzin 13. Od dnia 19/IX. w obu półroczach jęz. łacińskiego w kl. VIa, VIIla, jęz. greckiego w kl. VIIIa, tyg. godzin 15

6. Dr. Dąbrowski Aleksander, profesor, zawiadowca biblioteki niemieckiej uczniów, uczył w obu półroczach jęz. niemieckiego w kl. IIIb, VIb, VIIIa i b, tygodniowo godzin 16

7. Dudryk Antoni, profesor, zawiadowca gabinetu geogr. histor. i archeol., uczył w obu półroczach historii w kl. VIIa i b, geografii w kl. Ib, IIb, IIIb, IVa, tyg. godzin. 16

8. Dr. Hahn Wiktor, profesor w VIII. randze, pryw. docent uniwers., członek korespondent Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, członek Komisji lit. Akad. Umiej. w Krakowie, uczył w pierwszym półroczu jęz. łacińsk. w kl. VIIIb, jęz. greckiego w kl. VIIa, tygodniowo godzin 9
W półroczu II. na urlopie.

9. Dr. Janelli Maryan, profesor, na urlopie.

10. Matzke Stanisław, profesor w randze VIII., zawiadowca gabinetu rys., uczył w obu półroczach rysunków w kl. Ic i d, IIIa, b i c, IVa i b, tyg. godzin 17

11. Dr. Miśkiewicz Jerzy, prof. w randze VIII., gosp. kl. VIIa, uczył w obu półroczach matematyki w kl. Va i b, VIa i b, VIIa, fizyki w VIIa, tygodn. godzin 19

12. Dr. Nanke Czesław, profesor, gosp. kl. VIIla, uczył w obu półroczach historii w kl. Id, IIIc, IVa i b, Vb, VIIla i b, tygodniowo godzin 18

13. Pochmarski Bolesław, nauczyciel, kurator czytelnicy uczniów, uczył w obu półroczach jęz. polskiego w kl. IVa, VIa i b, VIIa i b, tyg. godzin 15

14. Prószyński Marceł, profesor, na urlopie.

15. Dr. Pyszkowski Jan, profesor w randze VIII., gosp. kl. Va, uczył w obu półroczach j. niemieckiego w kl. IIb, Va, VIIa i b, tyg. godzin 16

16. Skórski Zygmunt, profesor w VIII. randze, uczył do dnia 19/IX. jęz. greck. w kl. VIIIa i b, prop. filoz. w kl. VIIIa i b, tygodn. godzin 14
Od dnia 19/IX. na urlopie.

- 17. Snopek Emil**, profesor w VIII. randze, gosp. kl. VIIIb, uczył matematyki w kl. IVa, VIIb, VIIIb, chemii w kl. IVa, fizyki w kl. VIIIa i b, tyg. godzin 17
- 18. Sens-Taubes Zygmunt**, profesor, uczył w obu półroczach religii mojżeszowej w kl. I—VIII. tyg. godzin . . 16
- 19. Vrtel Stefan**, nauczyciel, gosp. kl. Id, uczył do dnia 25/X. jęz. polskiego w klasie Id, IIIa i c, jęz. łacińsk. w kl. Id, tyg. godzin 15
- Od dnia 25/X. 1913. na urlopie.
- 20. Zubczewski Antoni**, profesor w VIII. randze, gospodarz. kl. Ia, uczył do dnia 19/IX. jęz. łacińsk. w kl. Ia, VIb, tyg. godz. 12; od dnia 19/IX. w półroczu pierwszym jęz. łacińsk. w kl. Ia, jęz. greck. w kl. VIIIb, tyg. godz. 11; w półroczu drugim jęz. łacińsk. w kl. VIIIb, jęz. greck. w kl. VIIIb, tyg. godzin 10

III.

- 1. Abgarowicz Kazimierz**, egz. zast. naucz., w półroczu I. uczył jęz. łacińsk. w kl. VIIb, jęz. greck. w kl. VIIb, tyg. godzin 9; w półroczu II. jęz. łacińsk. w kl. VIIa i b, jęz. greck. w kl. VIIa i b, tygodniowo godzin 18
- 2. Dr. Badecki Karol**, zast. naucz., w I. półr. na urlopie.
- 3. Dr. Berger Jan**, egz. zast. naucz., gospodarz kl. IIIc, uczył w obu półroczach języka niemieckiego w kl. Ia, IIa i c, IIIc, IVb, tygodniowo godzin 21
- 4. Dr. Browiński Józef**, egz. zast. naucz., gosp. kl. Vb, uczył w obu półroczach historii natur. w kl. Vb, chemii w kl. VIa i b, fizyki w kl. IIIa, tygodniowo godzin 9
- 5. Bunikiewicz Witold**, zast. naucz., gosp. kl. Ib, uczył w obu półroczach jęz. niemieckiego w kl. Ib, IVa, Vb, VIa, tygodniowo godzin 17
- 6. Dobrowolski Tadeusz, Marcelli**, egz. zast. naucz., uczył w obu półroczach jęz. polsk. w kl. Va i b, jęz. łacińskiego w kl. Ib, Vb, tygodniowo godzin 18
- 7. Gładysz Michał**, egz. zast. naucz., gospodarz kl. IVb, uczył do dnia 19/IX. matematyki w kl. Ia i c, IIa i c, IIIc, IVb, tygodn. godzin 18. Od dnia 19/IX. w obu półro-

czach matematyki w kl. Ia i c, IIa i c, IIIc, IVb, fizyki w kl. IVb, tygodniowo godzin 21

8. Hahn Roman, zast. naucz., gospodarz klasy Id, uczył od dnia 25/X. w obu półroczach jęz. polskiego w kl. Id, IIIa i c, łaciny w kl. Id, tygodniowo godzin 15

9. Ks. Hawryszczak Andrzej, egz. zast. naucz., uczył rel. gr.-kat. w kl. Id, IIc, IIIc, IVa, Vb, w półroczu pierwszym tygodn. godzin 8; w półroczu II. tygodn. godzin 7

10. Hirsch Henryk, zast. naucz., na urlopie.

11. Hoszowski Edward, egz. zast. naucz., gosp. kl. IVa, uczył j. łacińskiego w kl. Ia, IVa, VIb, tyg. godzin. 17

12. Dr. Jakubski Antoni, egz. zast. naucz., gosp. kl. IIIb, uczył do dnia 19/IX. matematyki w kl. Ib, IIb, IIIb, hist. nat. w kl. Ib, VIa, fizyki w kl. IIIb, IVb. Od dnia 19/IX. w obu półroczach matematyki w kl. Ib, IIb, IIIb, hist. natur. w kl. Ib, Va, VIa, fizyki w kl. IIIb, tygodn. godzin 19

13. Kardasz Izydor, zast. naucz., gosp. kl. IIa, uczył od dnia 19/IX. w obu półroczach jęz. polskiego w kl. Ic, jęz. łacińsk. w IIa, IVb, prop. filozof. w kl. VIIIb, tyg. godzin 17

14. Kińczyk Michał, zast. naucz., gosp. kl. IIIa, uczył do dnia 19/IX. jęz. łacińsk. w kl. Ic, IIIa i c, tyg. godz. 18. Od dnia 19/IX. w obu półroczach jęz. pol. w kl. Ib, jęz. łacińsk. w kl. Ic, IIIa i c, tyg. godzin 21

15. Kościński Wojciech, egz. zast. naucz., gosp. klasy IIb, uczył w obu półroczach j. łacińskiego w kl. IIb, IIIb, Va, tygodn. godzin 18

16. Kostynowicz Kazimierz, egzam. zast. naucz., uczył w obu półroczach rysunków odręcznych w kl. Ia i b, IIa, b i c, kaligrafii w kl. Ia, b, c i d, tygodniowo godzin 17; prócz tego od dnia 1. marca 1914. pełnił funkcyę asystenta nauczyciela rysunków tyg. godzin 4

17. Krokiewicz Adam, egz. zast. naucz., gosp. kl. IVa, uczył w pierwszym półroczu jęz. łacińskiego w kl. IVa, VIb, VIIa, tygodniowo godzin 16

18. Dr. Kukiel Maryan, Włodzimierz, egz. zast. naucz., gosp. kl. VIb, uczył w obu półroczach historii w kl. Ib, IIb, IIIb, Va, VIa i b, tyg. godzin 18

19. Dr. Łempicki Stanisław, egz. zast. naucz., na urlopie.

- 20. Łopuszański Mieczysław**, zast. naucz., uczył od dnia 10/IX. w obu półroczach matematyki w kl. Id, IIIa, hist. natur. w kl. Ia, c, d, IIa, c, fizyki w kl. IIIc, tyg. godzin 18
- 21. Oleksiewicz Szczepan**, egz. zast. naucz., gosp. kl. Ic, uczył do dnia 19/IX. jęz. łacińsk. w kl. Ic, d, jęz. niemieckiego w kl. IIIa, tyg. godzin 16. Od dnia 19/IX. w obu półroczach jęz. łacińsk. w kl. IIc, j. niemieck. w kl. Ic, d, IIIa, tyg. godzin 20
- 22. Orłowski Józef**, egz. zast. naucz. uczył w obu półroczach matematyki w kl. VIIla, geom. wykreśln. w kl. Va, b, VIa, b, tygodn. godzin. 10
- 23. Osostowicz Józef**, zast. naucz. na urlopie.
- 24. Dr. Pokorny Wilhelm**, członek Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie, egz. zast. naucz., gosp. kl. IIc, uczył do dnia 19/IX. hist. w kl. IIc, IIIa, geogr. w kl. Ia, c, d, IIa, c, IIIa, c, IVb, tyg. godzin 20. Od dnia 19/IX. w obu półroczach hist. w kl. IIa, c, IIIa, geograf. w kl. Ia, c, d, IIa, c, III. a, c. IVb, tyg. godzin . 22
- 25. Ks. Richter Izidor**, zast. naucz., uczył rel. rzym. katol. od 22/V. tygodn. godzin 9
- 26. Rutkowski Aleksander**, zast. naucz., uczył w półroczu drugim jęz. polskiego w kl. IIb, IIIb, VIIIa, b, tyg. godzin 15
- 27. Dr. Świtalski Kazimierz**, zast. naucz., gosp. kl. Ia, uczył w obu półroczach jęz. polskiego w kl. Ia, IIa, c, IVb. historii w kl. Ia, c, tygodn. godzin 18
- 28. Szlapak Eugeniusz**, zast. naucz. na urlopie.
- 29. Ks. Tarnawski Zeno**, egz. zast. naucz., uczył w obu półroczach religii rzymsko-katol. w kl. Ib, IVa, Va, VIa, VIIb, tyg. godzin 10. Od dn. 22/V. także w kl. Id, IVb, tyg. godzin 14
- 30. Dr. Thullie Kazimierz**, egz. zast. naucz., uczył w obu półroczach religii rzymsko katol. w kl. Ia, c, d, IIa, c, IVb, tyg. godzin 16. Od dnia 22/V. na urlopie.
- 31. Trella Tadeusz**, egz. zast. naucz., uczył do dnia 10/IX. matematyki w kl. Id, IIIa, hist. natur. w kl. Ia, c, d, IIa, c, fizyki w kl. IIIc, tygodn. godzin 18

IV.

- Laskowski Roman**, asystent nauki rysunków, w obu półroczach do dnia 1. marca 1914. tyg. godzin 30. Od dnia 1. marca 1914. tyg. godzin 26

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

-
- 1. Dr. Nanke Czesław** uczył dziejów ojczystych w kl. VIIIa i b w I. półroczu, tygodniowo godzin . . . 2
- 2. Kostynowicz Kazimierz** uczył rysunków w 2 oddziałach, tygodniowo godzin . . . 4
- 3 Pawęcki Antoni**, nauczyciel szkoły św. Marcina, uczył stenografii w 2 oddziałach, tygodniowo godzin . . . 2
- 4. Signio Maryan**, nauczyciel śpiewu, uczył śpiewu w 2 oddziałach, tygodniowo godzin . . . 4
- 5. Szyrma Edward**, nauczyciel jęz. francuskiego, uczył jęz. francuskiego w 3 oddziałach, tygodniowo godzin 6
- 6. Tow. gimn. „Sokół“** udzielało nauki gimnastyki w 2 oddziałach, tygodniowo godzin . . . 4
-

II.

Zmiany w gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego 1913/14.

1. C. k. Rada szkolna kraj. zawiadamia reskrytem z dnia 20. sierpnia 1913. L. 358, że Pan Minister Wyznań i Oświaty rozp. z d. 27. VII. 1913. L. 25248. przyznał dr. Władysławowi Ćwikowi VIII. klasę rangi, a reskr. z d. 30. VIII. 1913. L. 350, iż Pan Minister Wyznań i Oświaty rozp. z d. 27. VII. 1913 L. 25248. posunął Dra Jana Pyszkowskiego do VIII. klasy rangi.

2. C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 17. I. 1914. L. 2868/IV. zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim Simchego Sens-Taubesa i nadała mu tytuł profesora.

3. C. k. Rada szkolna krajowa nadała posady nauczycielskie w tut. zakładzie:

Reskrytem z dnia 12. VIII. 1913. L. 13270/IV. profesorowi c. k. I. gimnazjum z jęz. wykładowym polskim w Tarnopolu, Dr. Jerzemu Miłułowiczowi.

Reskrytem z dnia 12. VIII. 1913. L. 13340/IV. nauczycielowi c. k. IV. gimn. we Lwowie, Bolesławowi Pochmarskiemu.

Reskrytem z dnia 12. VIII. 1913. L. 13201/IV. profesorowi c. k. gimnazjum w Stryju, Antoniemu Dudrykowi.

C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 15. maja 1913. L. 3669 IV. mianowała Simche Sens-Taubesa rzecz. nauczycielem religii mojżesz. ad personam. (Przysięgę złożył dnia 5. czerwca 1913. Reskr. z d. 2. VI. 1914. L. 8300/IV. Ks. Dr. Kazimierza Thulliego naucz. religii rzym.-katol.

Przydzieliła do tut. zakładu:

Reskrytem z d. 6. IX. 1913. 15619/IV. prof. c. k. gimnazjum w Samborze Dra Czesława Nankego.

Reskrytem z dnia 6. IX. 1913. L. 15618/IV. nauczyciela c. k. I. gimn. w Rzeszowie, Stefana Vrtela.

Z tut. zakładu przydzieliła: Stefana Vrtela rz. naucz. gimn. I. w Rzeszowie, do c. k. gimn. Fr. Józefa we Lwowie reskrytem z 16. marca 1914. L. 2344/IV.

Przeniosła do tut. zakładu zastępców nauczycieli: Michała Kińczyka z c. k. gimnazjum w Żółkwi reskr. z d. 26. VII. 1913. L. 12419/IV.; Edwarda Hoszowskiego z c. k. gimnazjum V. w Krakowie reskr. z d. 5. lutego 1914. L. 2154. IV.; Aleksandra Rutkowskiego z Oddziału równorzędnego c. k. IV. gimnazjum we Lwowie reskr. z d. 4. II. 1914. L. 2155/IV.

Przeniosła z tut. zakładu zastępców nauczycieli: Stanisława Cygana do c. k. gimnazjum w Przemyślu reskr. z d. 26. VII. 1913. L. 13425/IV.; Albina Kanię do c. k. gimn. w Przemyślu na Zasaniu reskr. z d. 26. VII. 1913. L. 13420/IV.; Stefana Boreckiego do c. k. gimnazjum w Żółkwi reskr. z d. 26. VII. 1913. L. 13417/IV.; Dra Stanisława Łabendzińskiego do c. k. VII. gimn. we Lwowie reskr. z d. 6. IX. 1913. L. 15623/IV.; Władysława Dubaja do I. szkoły realnej we Lwowie reskr. z d. 3. IX. 1913. L. 14445/IV.; Trelę Tadeusza do c. k. gimn. w Przemyślu reskr. z d. 11. listopada 1913. L.; 20556/IV. Adama Krokiewicza do c. k. gimnazjum św. Anny w Krakowie reskr. z d. 17. XI. 1913. L. 20131 IV.; Dra Karola Badeckiego do Oddziału równorzędnego c. k. IV. gimnazjum we Lwowie reskr. z d. 5. II. 1914. L. 2151/IV.

Zamianowała w tut. zakładzie zastępcami nauczycieli: Stefana Oleksiewicza reskr. z d. 24. VII. 1913. L. 12732/IV. (przysięgę służbową złożył 4. IX. 1913.); Adama Krokiewicza reskr. z 25. VII. 1913. L. 10705/IV. (przysięgę służbową złożył d. 24. IX. 1913.); Izydora Kardasza reskr. z d. 16. IX. 1913. L. 13100/IV. (przysięgę złożył 27. IX. 1913.); Mieczysława Łopuszańskiego

reskr. z d. 10. X. 1913. L. 17703/IV. (przysięgę złożył 18. X. 1913.), Romana Stanisława Hahna reskr. z d. 10. XI. 1913. L. 11906/IV. (przysięgę złożył 16. XI. 1913.)

C. k. Rada szkolna krajowa rozp. z d. 7. VI. 1914 L. 9373/IV.; zezwoliła, aby Ks. Izidor Richter zast. naucz. w Oddziale równorzędnym c. k. IV. gimnazjum we Lwowie, w zastępstwie za chorego Ks. Dr. K. Thulliego objął od dnia 22. V. b. r. naukę religii rzymsko-katol. w 9. godzinach tygodn.

Udzieliła urlopu:

1. Karolowi Papéemu (celem umożliwienia mu objęcia posady w gimn. pryw. w Brzesku) na I. półrocze rozp. z d. 17. VIII. 1913. L. 13954/IV.

2. Henrykowi Hirschowi (celem poratowania zdrowia) na I. półrocze rozp. z d. 12. VIII. 1913. L. 13111/IV. Przedłużyła go do 1. maja reskr. z d. 22. II. 1914. L. 267/IV.

3. Eugeniuszowi Szlapakowi (celem poratowania zdrowia) na I. półrocze rozp. z d. 12. VIII. 1913. L. 13812/IV; na II. półrocze rozp. z d. 8. II. 1914. L. 1706/IV.

4. Dr. Karolowi Badeckiemu (celem poratowania zdrowia) na I. półrocze 1913/14. rozp. z d. 29. VIII. 1913. L. 14761/IV.

5. Dr. Stanisławowi Łempickiemu (celem umożliwienia mu objęcia posady w gimn. pryw. w Horodence) na rok 1913/14. reskr. z d. 3. IX. 1913. L. 14762/IV.

6. Józefowi Osostowiczowi (celem poratowania zdrowia) na I. półrocze r. szk. 1913/14. reskr. z d. 6. IX. 1913. L. 15230/IV; na II. półrocze reskr. z d. 6. II. 1914. L. 288/IV.

7. Zygmuntowi Skórskiemu (celem umożliwienia mu objęcia kierownictwa gimnazjum prywatnego w Jaworowie) na r. szk. 1913/14. reskr. z d. 15. IX. 1913. L. 16490/IV.

8. Marcelemu Prószyńskiemu (celem umożliwienia mu objęcia kierownictwa prywatnego gimnazjum w Rohatynie) na rok szk. 1913/14. reskr. z d. 20. V. 1913. L. 7830/IV.

9. Drowi Maryanowi Janellemu (celem umożliwienia mu napisania podręcznika szkolnego) na rok. szk. 1913/14. rozp. z d. 10. VI. 1913. L. 8657/IV.

10. Stefanowi Vrtelowi (celem poratowania zdrowia) na czas od 1. XI. 1913. do 31. I. 1914. reskr. z d. 10. XI. 1913. L. 19688/IV.

11. Kazimierzowi Kostynowiczowi (celem umożliwienia mu przygotowania się do egzaminu) na przeciąg trzech tygodni rozp. z d. 18. XI. 1913. L. 20450/IV.

12. Dr. Władysławowi Ćwikowi (celem poratowania zdrowia) na II. półrocze rozp. z d. 7. II. 1914. L. 2259/IV.

13. Dr. Wiktorowi Hahnowi (celem poratowania zdrowia) na II. półrocze r. szk. 1913/14. reskr. z d. 5. II. 1914. L. 288/IV.

14. Romanowi Laskowskiemu na przeciąg czasu od 2. maja do 1. lipca 1914. rozp. z d. 2. V. 1914. L. 7220/IV.

15. Ks. Dr. Kazimierzowi Thulliemu (celem poratowania zdrowia) od dnia 22. V. do końca r. szk. rozp. z dnia 2. VI. 1914. L. 8437/IV.

Zniżyła liczbę godzin nauki do połowy:

1. Kazimierzowi Abgarowiczowi na przeciąg I. półrocza rozp. z d. 18. VII. 1913. L. 12255/IV.

2. Józefowi Orłowskiemu na r. szk. 1913/14. reskr. z d. 21. VII. 1913. L. 11561/IV.

3. Dr. Józefowi Browińskiemu na r. szk. 1913/14. rozp. z d. 21. VII. 1913. L. 11560/IV.

4. Dr. Wiktorowi Hahnowi na rok szk. 1913/14. reskr. z d. 18. VI. 1913. L. 9458/IV.

Uwolniła od obowiązków nauczycielskich w tut. Zakładzie:

1. Karola Papęgo z dniem 1. X. 1913. rozp. z d. 30. IX. 1913. L. 17448/IV.

2. Witolda Bunikiewicza, na własną prośbę, z dniem 1. IX. 1914. rozp. z d. 9. IV. 1914. L. 7710/IV.

III.

Wykaz lektury.

1. W języku polskim:

Klasa V. Mickiewicz: Pan Tadeusz. Sienkiewicz: Trylogia. Słowacki: Lilla Weneda, Jan Bielecki. Fredro: Śluby panieńskie, Zemsta, Pan Jowialski. Szekspir: Makbet.

Klasa VI. Kochanowski: Odprawa posłów greckich, Treny. Sienkiewicz: Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski. Pasek: Pamiętniki. Krasicki: Satyry, Bajki, Doświadczyński (Cz. I.). Kitowicz: Pamiętniki. Zabłocki: Sarmatyzm. Niemcewicz: Powrót posła. Czartoryski: Bard Polski.

Klasa VII. Niemcewicz: Powrót pośła. Mickiewicz: Ballady, Sonety, Konrad Wallenrod, Dziady, Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego. Malczeski: Marya. Fredro: Śluby panieńskie, Pan Jowialski. Goszczyński: Król zamczyska. Słowacki: Utwory młodzieńcze.

Klasa VIII. Krasiński: Nieboska komedia, Irydyon, Przedświt. Korzeniowski: Mnich, Kollokacya. Prus: Placówka. Wyspiański: Wesele. Sienkiewicz: Za chlebem, Quo vadis. Żeromski: Ludzie bezdomni.

2. W języku łacińskim:

Klasa III. Czytanka Krajewskiego, wybór.

Klasa IV a. Caesar: De bello Gallico: I. II. VII.

Klasa IV b. Caesar: De bello Gallico: I. 1—29. VII. Phaedrus, bajki.

Klasa V. Livius ks. I. II. XXI. i XXII. Ovidius: 1) Metam, Quattuor aetates. Gigantomachia. Diluvium. Deucalion et Pyrrha. De raptu Proserpinae. Fabula de Dædalo et Icaro. De Philemone et Baucide. De Orpheo et Euridice. 2) Ex libris Fastorum: De Arione. 3) Ex libris Tristium: De ultima nocte. De vita sua. De tempestate maritima.

Klasa VI. Sallustius: Bellum Catilinae. Cicero: In Catilinam or. I. Vergilius: Aeneis I. — nadto wybór z Bukolik i Georgik.

Klasa VII. Vergilius: Aeneis VI. Plinius: wybrane listy. Cicero: De imperio Cn. Pompei. Pro Archia poëta.

Klasa VIII. Tacyt. Annales I. 1—70. Horacy: Carm. Wybór. 2, Epody. 2. Satyry. 1 List.

3. W języku greckim:

Klasa VII. Hom. Odyssea I. VI. VII. IX. Demostenes Ol. I. Platon: Apologia.

Klasa VIII. Platon: Protagoras. Gorgias. Sofokles: Antygona. Homer: Odyssea. IV. XIV.

4. W języku niemieckim:

Klasa II a. J. P. Hebel: Schatzkästlein.

Klasa II c. Märchen u. Fabeln.

Klasa III c. J. u. W. Grimm: Kinder u. Hausmärchen.

Klasa IV a. Deutsche Heldensage.

Klasa IV b. Karawane.

Klasa V a. Chamisso: Peter Schlemihl.

Klasa V b. Körner: Zriny.

Klasa VI. Schiller: Fiesco, Goethe: Hermann und Dorothea. Lessing: Minna v. Barnhelm, Grillparzer: Ahnfrau.

Klasa VII. Goethe: Egmont, Götz v. Berlichingen. Schiller: Jungfrau von Orleans. Grillparzer: Ahnfrau.

Klasa VIII. Goethe: Faust I. Ibsen: Volksfeind. Schiller: Braut v. Messina. Shakespeare: Hamlet.

5. W religii mojżeszowej:

Klasa I.: Historia biblijna do śmierci Mojżesza w związku z zasadami wiary. Modlitwa poranna.

Klasa II.: Historia biblijna od Jozuego do Salomona (incl.). Objasnienia Dekalogu. Święta i posty. Modlitwa wieczorna.

Klasa III.: Historia biblijna do Ezry i Nehemiasza. Główne nauki wyznania mojżeszowego. Obowiązki względem Boga i bliźniego. Podział pisma Św. — Modlitwa na sobotę i Hallel.

Klasa IV.: Historia biblijna do Akiby. Podział nabożeństw. Odczytywanie Tory i proroków. Modlitwa na święta.

Klasa V.: Pięcioksiąg Mojżesza w tłumaczeniu polskim. Zasady wiary i moralności na podstawie biblii. Artykuły wiary.

Klasa VI.: Wybór z pism proroków i psalmy w tłumaczeniu polskim. Zasady wiary na podstawie Pisma Św. i Miszny.

Klasa VII.: Proroctwa Jezajasza, Jeremiasza, Ezechiela i księga Joba w tłumaczeniu polskim. Etyka podług traktatu Abot. Historia Żydów w Polsce.

Klasa VIII.: Historia Żydów w diasporze, w szczególności historia Żydów w Polsce.

6. W przedmiotach nadobowiązkowych:

a) *Dzieje ojczyste:* w klasie VIII. powtarzano historię polską od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy.

b) *Rysunki.* W półroczu pierwszym odrysowano węglem ołówkiem i kredkami barwnymi modele z gipsu, naczynia, sprzęty użytkowe i zwierzęta wypchane, ponadto rysowano głowy z modelu żywego. Nadto komponowano naklejanki barwne na temat wypchanych kaczek i kur. Tworzono kompozycje dekoracyjne z motyli i owadów, kompozycje te zastosowywano w zdobieniu rzeczy użytkowych (pudełek, naczyń glinianych). Sporządzano patrony i stemple, zapomocą których zdobiono

okładki notatek, Projektowano kilim opierając się na formach i barwach motyli. W półroczu drugim rozszerzono zakres nauki na naukę pogładową perspektywy w polu; w tym celu urządzono 3 wycieczki pejzażowe, nadto rysowano z pamięci i przypomnienia.

c) *Język francuski*: I kurs: z gramatyki Dra Węckowskiego I. część. Wiadomości wstępne z czytania i wymawiania. Deklinacja i konjugacja słów posiłkowych i główne czasy czasowników regularnych. Zaimki osobowe, wskazujące, dzierżawcze i pytające. Liczebniki główne i porządkowe. Czytanie, tłumaczenie i po części opowiadanie 50 ustępów.

II. kurs: z wypisów Dra Węckowskiego II. część. Odmiana czasowników regularnych i nieregularnych, czytanie, tłumaczenie i opowiadanie 60 ustępów.

III. kurs: z wypisów Dra Węckowskiego III. część. Czytanie, tłumaczenie i opowiadanie:

30 ustępów naukowych (leçons de choses)

30 opowiadań historycznych (récits historiques)

12 „ anegdotycznych moralnych (narrations anegdotiques)

9 legend (légendes).

d) *Ze stenografii przerobiono*: Zasady systemu Gabelsbergera. Pisownia. Znaki pisarskie. Znaki stenograficzne zasadnicze. Alfabet stenograficzny. Tworzenie wyrazów z samogłoską „e“. Grupy spółgłoskowe: a) ściśnienie znaków; b) wpisanie jednego znaku w drugi; c) położenie jednego znaku na drugim; d) zlanie się znaków w jeden znak. Grupy zgłoskowe. 1) Tworzenie wyrazów z samogłoską „e“, 2) z samogłoską „a“. Grupy zgłoskowe ze samogłoską „a“, wyrazy ze samogłoską „a“. Grupy spółgłoskowe i zgłoskowe z samogłoską „u“, z samogłoską „a i ą“. Tworzenie wyrazów z samogłoskami „i, y“.

W półroczu II.: Ciąg dalszy tworzenia wyrazów z samogłoskami „i, y“ przez podniesienie, symboliczne oznaczanie, grupy zgłoskowe z samogłoskami „i, y“. Tworzenie wyrazów z samogłoską „u“ przez zniesienie, za pomocą wypisania; grupy spółgłoskowe z samogłoską „u“. Podwójne samogłoski, zrostki pojedyncze i złożone, zrostki obce, zakończenia.

Ponadto przerobiono: Znaczniki, pnie pierwotne znaczników, skracanie wyrazów, stałe skrócenia. Skracanie wyrazów

w zdaniu. Teoretyczne uwagi o skracaniu wyrazów w zdaniu

e) *W śpiewie*. W oddziale pierwszym zaznajomiono uczniów z zasadami elementarnymi muzyki wokalne oraz uczono trafiania interwałów. Prócz tego odbywały się przez cały rok ćwiczenia jedno i dwugłosowe.

W oddziale drugim wyuczono „Mszę polską“, 6 kolęd i 10 pieśni obozowych, „Requiem“, 7 pieśni religijnych, „Pożegnał już ten świat!“ i „Beati mortui“.

IV.

Tematy wypracowań piśmiennych.

1. W języku polskim.

Klasa Va i b.

1. Co przyniosły mi tegoroczne wakacje pod względem umysłowym i fizycznym? 2*. Rzym i Kartagina. (Porównanie dziejowe). 3*. a) Mickiewicz-Słowacki, jako typy wzrokowe. (Na podstawie lektury porównawczej „Pana Tadeusza“ i „Jana Bieleckiego“.) b) Jakich wrażeń doznawałem czytając Jana Bieleckiego i co było tego powodem? 4*. Która, z postaci „Potopu“ najbardziej mi się podoba i dlaczego? (Na podstawie lektury obowiązkowej.) 5. a) Dalsze losy Skawińskiego. (uzupełnienie noweli Sienkiewicza „Latarnik“) b) Prawa i obowiązki obywatela rzymskiego za republiki a w czasach cesarstwa? 6*. a) Dzieje uczucia „Ojca zadżumionych“. b) Objawy życia skorupy ziemskiej. c) Działanie mechaniczne wody na skorupę ziemską. 7. a) Misja dziejowa Bolesława Chrobrego. b) Ojciec zadżumionych a Niobe. Porównanie dziejów bólu. 8 a) Udział Lady Makbet w zbrodni Makbeta. b) Wyszukać środki artystyczne, jakimi posługuje się poeta-liryk w jednym z wierszy nieczytanych w szkole. 9. Czem się najchętniej zajmuję? 10*. a) Jak się ułożyły stosunki między Cześnikiem a Rejentem po ślubie Wacława z Klarą? b) Jak to Imć p. Papkin wziął do niewoli Wacława i co z tego wynikło?

*) Oznacza wypracowania szkolne.

Klasa VIa.

1* a) Okolice w której spędziłem wakacje. Ziemia i ludzie. b) Pieśń „Bogarodzica“ i jej znaczenie. 2. a) Krajobraz jesienny w pewnej oznaczonej chwili i okolicy. b) Co czytam w twarzach żołnierzy powstańczych? Wziąć pod uwagę rzeźby, portrety i fotografie na „Wystawie r. 1863.“ 3* a) Moje najmilsze zajęcie. b) Główne ideały Odrodzenia i ich odbicie w życiu i sztuce. 4. a) W dworcu szlacheckim i na wielkopańskim zamku (Dwa obrazki z życia staropolskiego na podstawie odpowiedniej lektury, głównie Reja i Górnickiego. b) Nastrój w obrazie Matejki „Skarga“ i środki służące do jego uwydatnienia. 5*. Kochanowski w świetle własnych utworów. 6. a) Wieś polska w sielankach Szymonowica. b) Przyjemności zimy. Z pamiętnika ucznia c) Charakterystyka jednego z wielkich monarchów XVI. w. 7. O ile „Trylogia“ Sienkiewicza jest dziełem napisanym „dla pokrzepienia serc?“ 8*. a) Idea szkoły narodowej i jej zasady z końcem XVIII. i z początkiem XIX. w. b) Wizerunek Imci p. Chryzostoma Paska w świetle „Pamiętników“. 9. a) Próba satyry. Za temat wziąć jedną z wad, zauważonych wśród młodzieży szkolnej, n. p. lenistwo, nieuwaga itp. b) Dzieje konia. Wstęp do obrazu Gersona p. t. „Pożegnanie z koniem“. 10*. a) Moje plany wakacyjne. b) „Żale Sarmaty“ i „Powrót z Warszawy na wieś“. Zestawienie.

Klasa VIb.

1*. a) Czy i o ile ostatnie wakacje rozszerzyły zakres moich spostrzeżeń i doświadczeń? b) W klasztorze średniowiecznym. Obrazek dowolny na tle nauki szkolnej. 2. a) Jesień jako temat dla malarzy. b) Słowa do obrazu Sochaczewskiego „Dwa pokolenia w katordze“. (Z wystawy r. 1863). 3* a) Jakie książki najchętniej czytam? b) Twórcze i rozkładcze pierwiastki w polskim ruchu politycznym w 15. i 16. w. 4. Jak w oddziale a. 5*. Czy miał słuszość Kochanowski, mówiąc o sobie: „Sobie służę, a Muzom.“? 6. i 7. jak w oddziale a. 8*. Oręż polski w XVII. w. Jego moc i słabość. b) Krasicki i jego twórczość na tle chwili dziejowej. (Wiek oświecenia i upadek Polski) 9. Jak w oddziale a. 10. Jak w oddziale a.

Klasa VIIa.

1*. a) Gdybym mógł podróżować. (Refleksje) b) „Pieśń legionów” i jej znaczenie. 2. Z wędrówki po Wystawie roku 63. — Spostrzeżenia i uwagi. 3*. a) Filomaci i Filareci jako wzór młodości. b) W czym leży porywająca siła „Ody do młodości” 4. a) Mój kolega. Próba charakterystyki. b) Ilustracja „Ody do młodości” w malarstwie lub rzeźbie. 5. a) Mój znajomy. (Portret z natury) b. Uczeń Szkoły Podchorążych nad egzemplarzem „Konrada Wallenroda”. 6*. Scena więzienna w III. cz. „Dziadów” i jej znaczenie. 7*. a) Prawno-polityczne formy życia dawnej Polski w „Panu Tadeuszu”. b) O ile do całego „Pana Tadeusza” można odnieść słowa Bartka „Tam się człowiek napije, nadyszy Ojczyzny?” 8. a) Dlaczego Malczeski Ukrainę wziął za tło „Maryi?” b) Co mi daje teatr i kinomatograf w moim życiu? 9*. a) Polskość w „Ślubach Panieńskich”. b) Symbolika „Króla zameczyska” 10. a) Mickiewicz i Słowacki w młodości. Porównanie życia i twórczości. b) Dowolny ustęp z chemii życia codziennego.

Klasa VIIb.

1. a) Kartka z pamiętnika skauta. Refleksje powakacyjne. b) Myśl patryotyczna w „Hymnie do Boga” Woronicza i „Pieśni legionów”. Zestawienie. 2. Z wędrówki po „Wystawie r. 63.” Spostrzeżenia i uwagi. 3*. a) Którą z idei poruszanych w poezji filareckiej Mickiewicza uważam za najważniejszą i dlaczego? b) Fizyka w organizmie ludzkim. 4. Jak w VII. a. 5* a) Rosja w świetle „Ustępu” z „Dziadów” cz. III. b) Co mnie najwięcej zajęło w czasie lektury „Konrada Wallenroda”. 6. a) Rozważyć powiedzenie Mickiewicza :

„Ale kto z nas w młode lata
Nie działa rzeźwem ramieniem,
Ale sercem i myśleniem
Taki zgubiony dla świata”

(Ewentualnie w formie pamiętnika ucznia) b) Marcinek Borowicz i Andrzej Radek bohaterowie „Syzyfowych prac.” nad egzemplarzem „Dziadów” III. cz. 7*. a) Pierwiastek bohaterski w poezji Mickiewicza. b) Spróbuję podać główne cechy mego

usposobienia. 8. a) Dlaczego śmieję się, czytając lub widząc na scenie „Śluby Panieńskie?” b) Konrad-ks. Piotr. Dwaj ludzie — dwie drogi. 9. a) Nastrój w („Maryi”. Istota i przejawy. b) Teatr i kinematograf w mojem życiu duchowem. 10. Jak w odziale a.

Klasa VIIIa.

1*. a) Ideał człowieka w młodocianych utworach Mickiewicza a Słowackiego. b) Halban a Wallenrod — Szaman a Anhelli. a) Czy skutek jest miarą naszego czynu? b) Librum aperi, ut discas, quid alii cogitaverint; librum claude, ut ipse cogites. 3*. a) Walka anioła-stróża z duchami złymi o duszę hr. Henryka. b) O ile istnieje analogia między ostatnimi słowami hr. Henryka: „Poezyo bądź mi przekłeta!” a ostatnimi słowami Pankracego: „Galilee, vicisti!” 4. Jak rozumieć słowa Mickiewicza:

Są prawdy, które mędrzec wszystkim ludziom mówi,
Są takie, które szepce swemu narodowi,
Są takie, które zwierza przyjaciółom domu,
Są takie, których mędrzec nie mówi nikomu.

5*. O ile wypadki polityczne wpłynęły na upadek romantyzmu w Polsce? (na podstawie nauki szkolnej.) 6*. a) Jaki utwor poezji romantycznej wywarł na mnie największe wrażenie i dlaczego? b) Związek poezji romantycznej z życiem narodu. 7. Hasła pracy narodowej w literaturze polskiej XIX. w. 8*. a) Lud i sprawa ludowa w literaturze polskiej po r. 1863. b) Symbolika „Wesela” Wyspiańskiego.

Klasa VIIIb.

1* a) Jak rozumieć słowa Szamana do wygnańców: „Bądźcie spokojni nie o jutro, lecz o dzień, który będzie jutrem śmierci waszej. A gorsze jest jutro życia niż jutro śmierci — choć nie tak myślą ludzie podli i małego serca”. (Na podstawie nauki szkolnej). b) Mistycyzm w Anhellim (na podstawie nauki szkolnej). 2. a) Jakie korzyści przynosi nauka historii b) Dlaczego poeci wprowadzają tajemniczość do swoich utworów? 3*. a) Hr. Henryk a Orcio — poeta nieszczerzy a szczerzy. c) Dlaczego demokraci w „Nieboskiej komedyi” odnieśli tylko

pozorne zwycięstwo? 4. Czy poeta ma prawo zmieniać prawdę historyczną? 5*. O ile wypadki polityczne wpłynęły na upadek romantyzmu w Polsce? 6*. a) Jak w oddziale a. b) Główni bohaterowie poezji romantycznej i ich idee. 7. Jakie działy pracy narodowej uznają za najważniejsze? 8. a) Wykazać prawdziwość słów Mickiewicza „Cała literatura polska wzrosła, wybujała i zakwitła pod życiodajnem tchnieniem miłości ojczyzny (Wykłady o lit. słow. lekcya III. b) Idea przewodnia „Ludzi bezdomnych“ Żeromskiego.

2. W języku niemieckim.

Klasa Va.

1. Das Abenteuer eines deutsches Handwerksburschen in Amsterdam. Nach der Erzählung „Kannitverstan“ 2*. König Bauer. Inhaltsangabe des gleichnamigen Lesestückes. 3. Wie erhielten die Grafen von Limburg das Amt der Erbschenken des deutschen Reiches? Nach Uhlands Ballade „Der Schenk von Limburg“. 4*. Nach der Rückkehr von Korinth erzählt ein Festteilnehmer seinen Angehörigen die wunderbare Entdeckung der Mörder des Ibykus. 5. Wie sich der Mönch von Heisterbach von der Wahrheit der Worte: „Dem Herrn sind tausend Jahre wie ein Tag“ überzeigte. 6*. Die Sage von Reissenstein 7. Das Wagnis des Ritters Delorges. Nach Schillers Ballade „Der Handschuh“ 8*. a) Welche Hindernisse stellen sich dem Möros bei seiner Rückkehr entgegen? Nach Schillers Ballade „Die Bürgschaft“ 9. Der Priester erzählt im Dorfe die Tat des Grafen von Habsburg. 10*. Wie der greise Achmed den Dieb des Silberschatzes entdeckte. Nach der Erzählung „Der kluge Esel“. 11. Die Vorfabel zu Schillers „Taucher“. 12. Inhaltsangabe des Gedichtes „Ein deutscher Postillion“ von Julius Sturm.

Klasa Vb.

1*. Der Schenk von Limburg (Gedankengang) 2. Die Entwicklung des Verkehrs. 3. „Steter Tropf höhlt den Stein“ Durch Beispiele aus der Geschichte darzulegen. 4*. a) Schiller in Ludwigsburg. b) die Kraniche des Ibykus. 5. Riccaut und Tellheim.

Vergleich und Charakteristik. 6*. Mozarts erstes Lied. 7. Wer mutig für sein Vaterland gefallen, der baut sich selbst ein ewig Monument. 8. Der Taucher. 9*. Solimans Ende. 10. Der erste Frühlingstag. 11. Götz von Berlichingen im Kampfe um die Freiheit. 12. Ein Frühlingsmorgen.

Klasa VIa.

1*. Die Erlebnisse Hüons. 2. a) Meine Gedanken in einem Blumengarten. b) Die Beschreibung und die Bedeutung des Zweihellerstückes. 3 Die Freuden und Schmerzen des Studentenlebens 4*. Die Schulen im Mittelalter. 5. Ideal eines guten Bürgers (Nach Hermann und Dorothea) 6*. Reinecke Fuchs vor den Richtern. 7. Parzival als Beispiel der ritterlichen Tugenden. 8. Legende vom Hufeisen. Schmeicheln oder Wahrheit malen. 9*. Die Strassenbilder im Mittelalter. 10. Die politische Lage in Niederlanden nach Goethes Egmont. 11. Wie soll ich die Ferien verbringen?

Klasa VIb.

1*. Gudrun und ihre Befreiung aus dem Lande der Normannen. 2. Welche Bedeutung für die Kultur hat der Fall Konstantinopels? 3*. Die drei ersten Verkündiger des Christentums in Deutschland (Ihr Leben und Wirken.) 4. Charakteristik Gudruns nach dem Nibelungenliede. 5*. Einfluss der römischen Kultur (Kriegswesen, Verwaltung und Handel) auf die deutsche. 6. Die französische Revolution (Nach Goethes „Hermann und Dorothea“.) 7. Tellheim und Riccaut. 8. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 8. Hochmut kommt vor dem Fall. 10. Welcher Mittel bedient sich Fiesco, sich an die Spitze des Staates zu stellen? 11*. Übermut tut selten gut. 12. Die Schicksalsidee in Grillparzers Ahnfrau. 13. Eine Übersetzung aus dem Polnischen.

Klasa VIIa i b.

1. Es ist das Sprichwort „Arbeit macht das Leben süß“ zu erklären. 2*. Der Frevel des Königs Belsazar und seine Strafe. Nach Heines Ballade „Belsazar“. 3. Die Schuld der Jungfrau von Orleans. 5*. Ritter Raouls Bericht von dem Siege bei Ver-

mauton. Nach Schillers „Jungfrau von Orleans“. 5. Wie sühnt Johanna ihre Schuld? Nach Schillers „Jungfrau von Orleans“. 6*. Gedankengang der Ballade der Zauberlehrling“ von Goethe. 7. Was erfahren wir in Goethes Egmont über die äusseren Verhältnisse des niederländischen Volkes? 8*. Die Zauberwesen im deutschen Volksglauben. 9. Bilder aus Alt-Weimar. Nach Schullektüre. 10*. Das verschleierte Bild zu Sais. Gedankengang und Grundgedanke des Gedichtes.

Klasa VIIIa.

1. Wem Gott will rechte Gunst verweisen, den schickt Er in die weite Welt. 2*. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 3. Ein edles Herz bekennt sich gern von der Vernunft besiegt. 4. Es sind die Schillerschen Worte zu erklären: „Und die Sonne Homers, siehe! Sie lächelt auch uns“. 5. Das antike Moment in Schillers. „Braut von Messina“. 6*. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 8. Faustens Persönlichkeit. 8. Charakteristik der Gebrüder Stockmann.

Klasa VIIIb.

1*. Welches Kulturbild entrollt uns Schiller in seinem „Spaziergang“. 2. Das menschliche Leben gleicht dem Wasser. 3*. Welche befruchtenden Gedanken hat die Naturwissenschaft Göthe zu verdanken? 4. Was man ist, das blieb man anderen schuldig. 5*. Die Bedeutung der Romantik für die deutsche Literatur. 6. Die Balladendichtung Schillers. 7. Schuld und Strafe in Schillers „Braut von Messina“ 8. Übersetzung aus dem Polnischen.

Przy egzaminie dojrzałości.

A) W gimnazjum humanistycznym.

Z języka polskiego do wyboru. Dla oddziału A. a) Powstanie listopadowe jako data przełomowa w dziejach romantyzmu polskiego. b) Znaczenie polityczne kwestyi dyssydenckiej w dziejach Polski. c) W jaki sposób naród może odzyskać i utrzymać utraconą świetność?

Dla oddziału B.

a) Dzieje polskiej poezji dramatycznej ze szczególnem

uwzględnieniem ewolucyi formy.

b) Klęska jako źródło wzmożonej energii narodowej w dziejach porozbiorowych Polski (1772, 1793, 1795, 1830/31, 1863.)

c) U progu nowego życia. (Rzut oka wstecz i marzenia na temat przyszłości.)

Dla eksternistów:

a) Powieść polska po r. 1863.

b) Wpływ czynników zewnętrznych na żywy organizm fizyczny.

c) Romantyzm i pozytywizm jako kierunki polskiej myśli politycznej. Ich dodatnie i ujemne strony.

Z języka łacińskiego dla oddziału A:

Tacyt, Annales, XII. 36. i 37.

Dla oddziału B:

T. Livii Ab urbe condita XXXIX. cap 51.

Z języka greckiego dla oddziału A:

Plato, Alcybiades II. 12.

Dla oddziału B:

Sofokles, Elektra: 947—985.

B) W gimnazyum realnem.

Tematy z języka polskiego i łacińskiego takie same jak w gim. humanistycznym.

Z języka niemieckiego:

a) Nichtswürdig ist die Nation, die nicht ihr Alles freudig setzt an ihre Ehre (Schiller).

b) Goethes und Schillers Freundschaftsbund.

c) Man betrachte die wichtigsten Erfindungen, die seit 1300 (Bertold Schwarz) eine wesentliche Umgestaltung auf dem Gebiete des Handels, Verkehrs und Kriegswesens hervorriefen.

d) Wem Gott will rechte Gunst erweisen, den schickt er in die weite Welt (Eichendorf) oder Nutzen und Genuss des Reisens.

e) Die Balladendichtung Schillers und Uhlands.

f) Polen im Kampfe mit seinem westlichen Nachbarn.

V.

Zbiory naukowe.

1. Biblioteka nauczycielska.

Z końcem roku szk. 1913/14. było 307 dzieł w 484 tomach. W tymże roku 1913/14. nabyto lub otrzymano w darze 29 dzieł w 34 tomach a mianowicie:

Archiwum do dziejów lit. polskiej, tom XIV. — Cicero: part. IV. vol. I, II, III. Müller, Lipsk 1910. — Clemenz: Lehrbuch der Methodik des geogr. Unterrichtes. Wrocław 1909. — Scheindler: Methodik d. latein. Unterr. Wiedeń 1913. — Sprawozdanie z 4. konferencji dyrektorów szkół śred. w 1912 r. Lwów 1913. — Kerschensteiner: Charakterbegriff u. Charaktererziehung, Lipsk-Berlin 1912. — Moszczeńska: Zasady wychowania. Warszawa 1907. — Karpowicz: Ideały i metoda wychowania społecznego. Lwów-Warszawa 1907. — Jäger: Lehrkunst und Lehrhandwerk. Wiesbaden 1901. — Dettweiler: Didaktik u. Methodik d. latein. Unterrichtes. Monachium 1906. — Radecki: Psychologia kojarzenia wyobrażeń. Warszawa 1913. — Radecki: Psychologia wzruszenia i uczuć. Warszawa 1912. — Sprawozdania Komisji do badań hist. sztuki tom VIII. zesz. III. IV. Kraków 1913. — Schulze, Aus d. Werkstatt. d. experim. Psychologie u. Pädagogik. Lipsk 1913. — Jahresberichte über d. höh. Schulwesen, Rethwisch XXVII. Berlin 1913. — Dickstein, Wiadomości matematyczne. Warszawa 1911. — Siegl, Methodik d. Unterrichtes in der phil. Propädeutik. Wiedeń 1912. — Jarosch: Methodik d. Unterr. in der darstell. Geometrie. Wiedeń 1913. — Jacob: Praktische Methodik d. matem. Unterrichtes. Wiedeń 1913. — Muthesius: Sztuka stosowana. — Szekspir: Hamlet, przekład Paszkowskiego, Brody 1902. — Czasopisma: Eos, Chemik polski X. XI. XIII., Nowe Tory, Ruch filozoficzny i Przegląd filozoficzny, Wszechświat od r. 1909., Język polski r. I., Przewodnik bibliograficzny od XXXI., Nasz Śmer, Kształt i barwa.

2. Biblioteka dla młodzieży.

a) Polska A. dla gimnazjum niższego.

Biblioteka liczy 380 numerów inwentarza. W roku szkolnym zakupiono:

Battaglia: Wspomnienia mojej młodości. — Benedelli: Uczucie. — Boegli: Avanti. — Bukowiecka: Jak Piastowie budowali Polskę. — Bukowiecka: Jak Polska za Jagiellonów urosła. — Czerszyk: Obrazki z przyrody. — Danoit: Wojna podmorska. — Domańska: Historia złotej Ciżemki. — Dyakowski: Od Beskidu do Mazowsza. — Gawlik: O powstaniu styczniowym. — Gloger: Dolinami rzek. — Gnoiński: Przygody polskiego ułana. — Jeż: Za gwiazdą przewodnią. — Kruk: Ludzie elektryczni. — Lam: Ks. Józef Poniatowski. — Lelasseux: Aeroplan. — Lewicka: Z naszych pól i lasów. — London: Księga przygód. — Łoziński: Madonna Busowiska. — Mały chemik. — Niedzielski: Polacy pod sztandarami obcymi. — Ostrowski: Śladami legionów. — Ostatnie słowa. — Przyborowski: Bóg mi powierzył honor Polaków. — Przyborowski: Jak Prusacy uciekali z Warszawy. — Przyborowski: Bitwa pod Raszynem. — Rosseger: Z górskich wsi. — Starkl: Po obłokach. — Szumski: Wspomnienia o trzecim pułku ułanów. — Tissander: Rozrywki naukowe. — Trąmpczyński: Gdy Jagiełło szedł na Niemce. — Zarys dziejów Polski porozbiorowej. — Zbiór doświadczeń chemicznych. — Zych, Sewer i Żmudzki: Za świętą wiarę i mowę.

B. dla gimnazjum wyższego:

Inwentarz liczy 515 numerów. Z tego 311 dzieł stanowi depozyt Dyrekcyi Zakładu, reszta 204 książek jest własnością „Czytelnii uczniów”. W bieżącym roku przybyło 52 dzieł. Zakupiono 36 dzieł, a mianowicie:

Łozińskiego: Agenor hr. Gołuchowski. — Koźmiana: Z pamiętników. — Rollego: Czacki i Krzemieniec. — Tura: Uniwersytet w Wilnie. — Sorela: Sprawa wschodnia w XVIII w. — Frazera: Jak Ameryka pracuje. — Daniłowskiego: Z minionych dni. — Reymonta: Z ziemi chełmskiej. — Szczepanowskiego: O polskich tradycjach w wychowaniu. — Stodora: Krasomówstwo. — Wydawnictwo Macierzy P.: Kultura polska. — Wojciechowskiego: Piotr Skarga. — Kipy: Hugo Kołłątaj. — Jankowskiego: Puławy. — Żurawa: Jak my pracujemy. — Balcera: Historia ustroju Austrii. — Leignobas’a: Dzieje polityczne Europy współczesnej. — Łozińskiego: Szkice z historii Galicii. — Bibliotekę dla młodzieży kompletną. — Germana: Dzieje literatury polskiej. — Romanowskiego: Wybór pism. — Skarb-

czyk poezji polskiej. — Jamrógiewicza: Wujaszek Fizyk, M. Brzoza. — Tom VII i XII. biblioteki dla młodzieży. — Szymbalskiej; Z pamiętników do 1863 roku. — Szekspira; Juliusz Cezar. — Wodzickiego: Jaskółka. — Goszczyńskiego: Król Zamczyska. — Kopii: Wybór nowel. — Szekspira: Koryolan. — Szujskiego: Wallas. — Zawady: Czuj duch. — Górki: Sztuka zdobycia majątku.

Ponadto otrzymała biblioteka 17 książek w darze: WP. prof. Dr. Jakubski ofiarował pracę swoją p. t. „W krainach słońca.“ — WP. prof. Dr. Kukiel: Askenazego: Książę Józef Poniatowski. — Piłsudskiego: 22. stycznia 1863. — Sokolnickiego: Skrzynecki. — Pawłowskiego: Dwernicki. — Ks. Leona Sapiehy: Wspomnienia rok 1806—1863. — zaś W. P. profesor Rutkowski złożył w darze: Czermaka: Studya. — Słowackiego: Zawisza Czarny. — Wężyka: Pamiętnik z powstania 1830—31 r. — Grabca: Współczesna Polska w cyfrach i faktach. — Nałkowskiej: Nowele. — Stefanyka: Klonowe liście. — Jevonsa: Logika. — Wildegó: Dyalogi o sztuce. — Wileńczyka: Rok 1812. — Arcybaszewa: Śmierć Laudego. — Ajschylosa: Cztery dramaty.

c) w języku angielskim:

Allen: What's bred in the bone. — Anisworth: Jack Steppard. — Ballantyne: Martin Rattler. — Birmingham: The Simpkins Plot. — Blackmore: Lorna Doone. — Boothby: In strange company. — A bid for fortune. — Borrow: Lavengro. — Cooper: Pathfinder. Last of Mohicans. Deerslayer. — Courad: Typhoon. — Dickens: Tale of two cities. Old curiosity shop. Oliver Twist. — Doyle: Tragedy of Korosko. Sign of four. The Great Shadow. A study in scarlet. Uncle Bernac. — Eliot E.: Silas Marner. — Farrar: Julian Home. Eric. — Finnemore: Japan. America. England. — Gould: The Pennycomequicks. Red Spider. — Goldsmith: Vicar of Wakefield. — Grierson: Scotland. — Haggard: She. — Hawthorne: New York. Hope: Princess Osra. Prisoner of Zenda. — Johuston: China. — Lover: Handy andy. — Lytton: Last days of Pompei. — Marryot: Masterman Ready. — Marsh: Robin Hood. — Mitton: Scotland. London. — Norris: My friend Jim. — Pemberton: I crown thee king. — A: Lady Good for nothing. — Reed: My friend Smith. Reginald Cruden. Sir Ludar. Roger Jugleton. — Dog with a bad name.

Tom: Dick and Harry. Cock Home at Fellsgarth. The master of the shell. Parkhurst boys. Adventures of a three — guinea watch. — Rider Haggard: Cleopatra. — Ruskin: Unto this last. — Scheltema: Java. — Scot: Rob Roy. Gug Mannering. Kenilworth. Ivanhoe. Waverley. The abbot. — Shackleton in the antarctic. — Stevensen: Treasure: Island. — Snaith: Fortune. — Swift: Gulliver's Travels, — Twain M: Tom Sawyer. Stolen white elephant. — Taile, New Zealand. — Wells: History of Mr. Polly. First men in the moon Westell: Bird life. Natural history of the garden. — Anonymous: Adventures in the far north. Adventures inlood field.

3. Gabinet fizykalny.

Posiada z końcem bież. roku szk. 466 przyrządów i narzędzi. W roku szk. 1913/14. zakupiono następujące: Woltmeter. Wahadło Maxwella. Manometr. Termoskop. Barometer Darpiowskiego. — Termoskop Loosera z dodatkami. Kryofor Tyczkę do pomiarów geodetycznych. Szczudło do rur.

4. Gabinet przyrodniczy z pracownią.

Liczy 514 pozycyi inwentarza.

W roku bieżącym zakupiono: 2 preparaty wypchane: *Macropus* sp. i *Pteropus edulis*. 3 podwójne: *Felis domestica*. *Gallus domesticus*. *Rana esculenta*. W darze otrzymano zbiór preparatów mikroskopowych od WP. Dr. Jakubskiego, okazy wypchane lub surowe mianowicie od WP. radcy Dr. Zolla. *Falco subbuteo*, *Circus cinercus*, *Uncifrage caryocactes*, *Gallinago gallinago*, *Totanus glarcola*, *Larus ridibundus*, *Patagona*; Dr. Grochmalickiego *Tetrao urogallus*, ucznia A. Beinlicha (VI. B) *Aquila fulva*, ucznia A. Czaykowskiego (II. B) *Haliactus albicilla*. Nadto wcielono do inwentarza po oznaczeniu i uporządkowaniu przez WP. prof. uniw. Dr. J. Siemiradzkiego i b. ucznia zakładu słuch. filozofii W. Stachiewicza skamieniałości paleozoiczne zebrane na wycieczkach szkolnych naszego zakładu po ziemiach polskich w latach 1909—1913. Im obu, jakoteż wszystkim ofiarodawcom składamy serdeczne podziękowanie.

5. Gabinet chemiczny.

Gabinet liczy 20 pozycyi inwentarza. W roku 1913/14. zakupiono: Mały zbiór pierwiastków. 3 rurki z ciałami fosfory-

zującami. Blaszkę platynową. Prasę do korków. Moździerz żelazny. Mały spektroskop na statywie. Metalowy kurek Daniella. Tablicę spektralną. Tablicę układu peryodycznego. Stelarz na próbowki. Stelarz na pipety. Trójnog żelazny. — Stelarz na biurety. Węża metalowego do gazu.

6. Gabinet geograficzno-historyczny.

Liczy 359 numerów.

W b. r. zakupiono: — Globus indukcyjny. — C. Lampert: Die Völker der Erde. — Warnecke: Objasnienia do dwustu obrazów wykonanych przez Seemanna. — Obrazy: Brinkmann: Fjord w Grenlandyi. Goerings-Schmidt: Rośliny kulturnie ważne: Palma daktylowa; Herbata. Gerasch-Pendel: Hallstadt; Dunaj; Cottaro; Borysław. Lehmann: Kolej przez górę Gottharda; Miasto chińskie; Afryka wschodnia; Spreawald; Helsingfors; Świątynie Egipskie. Obrazy z Rosyi: Krym, Filandya, Wybrzeże murmańskie, Wołga, Pojga, Kaukaz, Turkestan, Step Kirgiski, Diwald: 10 tablic do morfologii po powierzchni ziemi. Wünsche: Step połudn. afrykański. Cieśnina Magellana.

7. Gabinet archeologii i sztuki.

Liczy 554 numerów.

W b. r. zakupiono: Obrazy: Forum Romanum. Bitwa pod Salaminą. Moure Cyserona. Max Herzig: Kaiser-Galerie.

8. Gabinet rysunków odręcznych.

Gabinet liczy 236 pozycji inwentarza. W bież. roku szk. zakupiono preparaty: ptaka rajskiego, sarenkę, zimorodka, kosa i drapieżnika afrykańskiego, oraz grubodzioba egzot. Ponadto zakupiono dzieło p. t.: „Möhring, Das Gedächtnis und Naturzeichnen in der Volksschule“

9. Zbiory do nauki śpiewu.

Inwentarz obejmuje numerów 48. W bieżącym roku szkolnym zakupiono: Steibelta „O krakowska ziemio!“. Trzy pieśni religijne. Mszę polską. Silchera „Trąbkę Myśliwską“. „Wygrzywalskiego Requiem“. 12. pieśni religijnych. Signiego „Pieśń Wolności“ i Mendelsohna „Beati mortui“.

10. Gabinet geometrii wykresłej i matematyki.

Liczy pozycyi 30.

W roku bieżącym nabyto: 2. modele przekrojów stożkowych, 1. model do przenikania brył graniastych i 1. egzemplarz tablic Müllera. Pęk promieni. Ostrosłóp czworoboczny. Stożek ścięty (siatka). Walec z wyciętym stożkiem. Trójboczny ostrosłup (siatka). Decymetr sześcienny (rozkładany).

VI.

Rozporządzenia władz.

Okólnikiem z 26. VIII. 1903 L. 9742 c. k. Rada szk. poleca po myśli reskryptu Pana Ministra Wyznań i Oświaty z 1. VI. 1913. L. 2460, aby na przyszłości nie przyznawano stopnia „na ogół uzdolniony“

1) uczniom, który już w roku poprzednim przeszli do klasy wyższej ze stopniem „na ogół uzdolniony“;

2) repetentom, który mimo powtarzania klasy nie zdołali we wszystkich przedmiotach osiągnąć dostatecznych wyników;

3) uczniom, którzy w ciągu roku szkolnego przy wszystkich klasyfikacjach okresowych mieli z trzech lub więcej przedmiotów notę niedostateczną;

4) uczniom, którzy przy klasyfikacji z końcem roku szkolnego otrzymają notę niedostateczną w tym samym przedmiocie, w którym na trzeciej konferencji okresowej, zamykającej I. półrocze, również otrzymali notę niedostateczną.

Postanowienia powyższe wchodzą w życie z dniem 1. września 1913.

Okólnikiem z 1 grudnia 1913. L. 21566/IV. wznawia c. k. Rada szk. rozporządzenie z 28. XII. 1908. L. 65449. polecające Dyrekcyom szkół średnich, by w sposób jak najbardziej stanowczy, pod grozą wykluczenia z Zakładu, zakazały uczniom urządzania i udziału w zabawach publicznych, które od jakiegoś czasu urządza w niektórych miastach młodzież szkół średnich w lokalach publicznych na własną rękę, w przebraniu cywilnem, z całym aparatem komitetów, z muzyką wojskową, bufetem i t. p.

VII.

Fizyczny rozwój młodzieży.

Na nadobowiązkową naukę gimnastyki uczęszczało uczniów 112, na naukę strzelania 12, do organizacji „skautowej“ należało 104. W zabawach w parku Tow. Z. R. brało udział 203 uczniów. Znaczna liczba uczniów oddaje się różnym grom ruchowym i sportom; najwięcej zwolenników, bo 351 mają sanki, piłka nożna 270, „kiczka“ 198, strzelanie 116, ślizgawka 236, pływanie 174, konna jazda 120, piłka i kręgle po 163, gimnastyka i lekka atletyka 87, turystyka 140, jazda na rowerze 126, wioślarstwo 128, tenis 91, szermierka 31. Inne jak wrotki, krokieta, hokej liczą po kilkunastu zwolenników.

Wycieczek w okolice Lwowa odbyło w r. b. 30, z tego przyrodniczych 20. geograficznych 10. Kierowali nimi p. Dr. L. Bykowski, M. Łopuszański i Dr. W. Pokorny. Nadto, o ile pogoda pozwalała, odbywano niektóre lekcje geograficzne, przyrodnicze, i rysunków pod gołym niebem.

W czasie ubiegłych wakacji odbyło 10 abiturientów pod przewodnictwem d-ra L. Bykowskiego 4-tygodniową wycieczkę po ziemiach zaboru rosyjskiego. Zwiedzono błota poleskie, przemaszerowano pieszo Nowogrodzycznę, poświęcając szczególną uwagę zabytkom Mickiewiczowskim, 3 dni przeznaczono na poznanie Wilna. Dalszy ciąg wycieczki poświęcono ziemiom ruskim: malowniczo, lśniący złotymi kopułami, Kijów, przemysłowy Ekaterynosław, porohy Dniepru i stepy ukraińskie, wreszcie osobliwości przyrodnicze, etnograficzne i kulturowe wspaniałego Krymu przedstawiały obfity i ciekawy, a jednak dla swej różnorodności nie nużący, materiał obserwacyjny. Przy sposobności zwiedzono też starożytną Moskwę, dającą znakomity obraz ducha prawdziwie rosyjskiego, zakończono zaś wycieczkę podróżą statkiem wśród małej burzy z Sewastopola do Odessy. Niemal wszędzie gościła wycieczkę miejscowa Polonia, za serdeczność i trudy ponoszone składa Jej Dyrekcya na tem miejscu szczere podziękowanie.

VIII.

Warsztaty szkolne i praca fizyczna.

Znaczna liczba uczniów oddaje się pracy warsztatowej i rolnej. W polu lub ogrodzie pracuje 156, już to w czasie wakacyjnym — pomagając rodzicom, już to — dla zarobku — wynajmując się do robót na roli, — nadto przy regulacji rzek i robotach ziemnych zajętych było pięciu uczniów.

Stolarstwo i tokarstwo uprawia uczniów 22, ślusarstwo i elektromechanikę 29, szewstwo 4.

W zakładowym warsztacie stolarskim z powodu braku fachowego kierownika — pracowało tylko kilku uczniów, sporządzając prostsze przybory dla nauk przyrodniczych i sprzęty dla własnego użytku.

W warsztacie introligatorskim pracowało pod kierownictwem Dra A. Dudryka 9 uczniów każdej soboty od g. 5—8, a nadto w popołudnia poprzedzające dni wolne od nauki. Nauczono się sporządzać teczki, podklejać mapy, oprawiać obrazy, wyrabiać ozdobne „papiery introligatorskie“; książek oprawiono przeszło 400.

IX.

Orkiestra gimnazjalna.

—
Nie istnieje w zakładzie.

X.

Nadobowiązkowa praca umysłowa.

Oprócz osobnych sprawozdań z czytelní, kółek, gmin i pracowni podajemy następujące zestawienie pracy umysłowej poza nauką szkolną. Najwięcej zwolenników, bo 129 liczą nauki przyrodnicze, języków obcych uczy się nadobowiązkowo 98, literaturą piękną zajmuje się 128, geografią 57, historią 102, naukami społecznymi 28, matematyką 29, psychologią 5, chemią 10. Do Czytelní wyższego gimnazjum należy 161, w laboratoriach pracuje 51, kolekcye najrozmaitszego rodzaju sporządza 525.

Z zajęć artystycznych na pierwszym miejscu stoi muzyka licząca 173 amatorów; fotografią zajmuje się 77; śpiewa 44, maluje 40, rzeźbi 44.

Czytelnia uczniów.

Czytelnia uczniów wyższego gimnazjum była otwarta w r. b. 70 razy. Dzięki przeniesieniu Czytelni do nowego lokalu i wskutek znacznego zwiększenia się księgozbioru, przeciętna frekwencja członków wzrosła. Przybyły Czytelni nowe czasopisma jak „Świat“, „Ziemia“. Największą poczytnością jak zawsze cieszył się „Tygodnik ilustrowany“.

Stan kasy przedstawił się następująco: dochód 280 K., rozchód 180 K., pozostałość na rok następny 100 K. Zebrano nadto 50 K. dla uzupełnienia zadeklarowanej kwoty 1500 K. na „Dar grunwaldzki“.

Oprócz uroczystego otwarcia urządziła Czytelnia obchód ku czci ks. Józefa Poniatowskiego i w rocznicę powstania styczniowego. Na program składały się produkcje wokalnie-muzyczne, odczyty uczniów Wróblewskiego i Zdanowicza, przemówienia profesorów dr. Kukiela i ks. dr. Ciemnińskiego. W rocznicę powstania listopadowego wygłosił prof. Pochmarski wykład o „Nocy listopadowej“ Wyspiańskiego.

Dla podniesienia ruchu umysłowego, z inicjatywy i fundacyi prof. Bykowskiego ogłosił Wydział konkurs naukowy. Termin nadsyłania prac upływa z dniem 15. września 1914.

Dla zżycia się członków urządziła Czytelnia turniej szachowy, oraz tenisowy.

Obok „Kramiku przyborów szkolnych“, który zaopatrywał młodzież w najpotrzebniejsze przybory wyrobu krajowego istniał „Kramik cukrowy“ dla użytku kolegów, zbierających się w Czytelni na pogawędkę koleżeńską, grę w szachy, czy też na poważniejsze zebrania towarzyskie.

Pozatem „Komisya lekcyjna“ niosła pomoc biedniejszym kolegom w zarabkowaniu, pośrednicząc w udzielaniu lekcji. Rozdała ich 20.

„Komitet popierania przemysłu polskiego“ spełniał należycie swe zadanie, wpajając w kolegów, głównie młodszych, przekonanie, że dbałość o rozwój przemysłu rodzinnego jest jednym z pierwszorzędnych obowiązków obywatela.

Celem uporządkowania księgozbioru zaprowadzono osobny inwentarz dla książek, będących własnością Czytelni (nabytych drogą kupna lub daru), wreszcie przystąpiono do sporządzenia

inwentarza najcenniejszych rozpraw naukowych, zawartych w zachowanych numerach czasopism takich, jak „Biblioteka warszawska“, „Przewodnik naukowy“, celem ułatwienia lektury artykułów, nieraz bardzo ważnych i cennych ze względów naukowych i społecznych, a zapomnianych wskutek braku katalogu.

Na tem wreszcie miejscu wspomnieć należy o uroczystym obchodzie ku czci Mickiewicza (w marcu w sali „Gwiazdy“), urządzonym głównie staraniem uczniów klas VIII a. i b.), lecz przy wydatnej pomocy ze strony Czytelni.

Prócz produkcji muzyczno-wokalnych (ucz. VIII kl. Zubczewski grał na skrzypcach) w program weszło przemówienie ucznia VIII. b. Edwarda Rumuna i wykład prof. Pochmarskiego o „Legionie“ Wyspiańskiego, z którego odegrano jedną scenę (Mickiewicz: Szydlowski, Rapsod: Auster, Demos Zubczewski). Nowością było wprowadzenie deklamacji chóralnej: 25 uczniów przy akompaniamencie muzyki wygłosiło wiersz Tetmajera ku czci Mickiewicza. Porywająca treść wiersza, prawdziwa entuzjastyczna wypowiedź duszy młodzieńczej, spotęgowana w nastroju przez zbiorową a zharmonizowaną siłą całego chóru deklamatorów, wywarła potężne wrażenie. Pierwsza ta wcale udana próba z zakresu techniki deklamacyjnej będzie zachętą do dalszych prac w tym kierunku, tem bardziej, że przygotowania do deklamacji chóralnej służą wydatnie celom zarówno dydaktycznym, jak i wychowawczym.

Praca „Czytelni“ we wszystkich swych działach zmierzała nie tylko do rozbudzenia ruchu umysłowego wśród młodzieży, ale przede wszystkim do wytworzenia serdecznej atmosfery koleżeńskiej i rozbudzenia ducha obywatelskiego. W tym celu wprowadzono w tym roku do Czytelni zebrania towarzyskie, w czasie których przy herbatce i swobodnej koleżeńkiej pogawędce młodzież z klas wyższych w towarzystwie swych nauczycieli omawiała ogólniejsze zagadnienia społeczno-narodowe. Zebrania te, w r. b. dopiero rozpoczęte, mile widziane przez ogół uczniów, mogą stać się nową, ważną placówką współżycia nauczycieli z młodzieżą i wydatnym czynnikiem wychowawczym w kierunku ogólnego rozbudzenia się i zainteresowania się sprawami życia społecznego.

Do tych samych celów zmierzały także wycieczki naukowe i turystyczne, odbyte w liczbie kilku, z końcem roku w towarzystwie nauczycieli.

W końcu nadmienić należy, że do podniesienia poziomu naukowego i obywatelskiego w Czytelní wydatnie przyczyniła się gmina im. J. Lelewela (kl. VIIIb.), która zarówno osobistym wpływem jak też sumienną pracą poszczególnych dzielniejszych jednostek, tak w Wydziale jak i kołach naukowych wносиła ruch i życie. Przewodniczącym Czytelní w I. kursie r. b. był delegat tej gminy, Edward Rumun. W kursie drugim przewodnictwo objął Jan Rurak, uczeń kl. VIIa, której uczniowie również wydatnie pracują w Czytelní, wraz z kolegami z oddziału VIIIb.

Kółka naukowe.

1. Kółko abstynentów założono w roku szk. 1911/12. w celu zapoznania uczniów z kwestyą alkoholową. Liczyło 30 uczestników, którzy uroczystem przyrzeczeniem zobowiązali się do zupełnej abstynencji. Statystyka alkoholologiczna wykazała 63% pijących, 7% pijących codziennie.

Podczas zgromadzeń, odbywających się raz na miesiąc, wygłaszano odczyty o alkoholu, jego wpływie na organizm, zdolności umysłowe, charakter, na stosunki ekonomiczne i obyczajowe i o sposobach skutecznego zwalczania alkoholizmu.

Odczyty ilustrowano obrazami świetlnymi. Nadto urządzono kilka wycieczek w okolice Lwowa. Kółkiem kieruje ks. dr. Kazimierz Thullie.

Kółko literacko-naukowe klas VI. i VII. powstało w bież. roku szkoln. z inicjatywy prof. Pochmarskiego. Drogą referatów, dyskusji i wspólnej lektury dążyło do rozbudzenia czytelnictwa dzieł literatury pięknej i krytycznej, do pogłębienia nauki szkolnej w zakresie historii piśmiennictwa polskiego i zagadnień estetycznych. Członków liczyło kółko 50, opłacających wkładkę miesięczną 10 h, co umożliwiło kółku prenumeratę „Sfinksa“. Posiedzeń odbyto 15, frekwencja średnia 25. Wygłoszono na nich referaty następujące:

- 1) Jasiński (VIIa): Estetyczne poglądy Brodzińskiego.
- 2) Wróblewski (VIIa): Liceum Krzemienieckie.

- 3) Rutkowski (VIa): Z życia scholarów krakowskich.
- 4) Burczak (VIIa): „Cyd“ Osińskiego a Wyspiańskiego.
- 5) Horodyski (VIb): „Legenda“ Wyspiańskiego.
- 6) Strzemiński (VIa): Młodość Reja (na podstawie I-szej części „Żywota“).
- 7) Rurak (VIIa): Filomaci i Filareci.
- 8) Rudner (VIa): Dante.
- 9) Zdanowicz (VIIb): Mickiewicz jako organizator.
- 10) Proczkowski (VIb): Syzyfowe prace.
- 11) Zdanowicz (VII): O „Księgach pielgrzymstwa“.
- 12) Adamiak (VIIa): Wychowawcze znaczenie „Ksiąg pielgrzymstwa“.
- 13) Wróblewski (VIIa): Mickiewicz w r. 1848.
- 14) Laskowski (VIIa): Symbolika „Króla Zamczyska“ Goszczyńskiego.
- 15) Jasiński (VIIa): „Leiewel“ Wyspiańskiego.
- 16) Fischer (VIIa): „Zamek kaniowski“ Goszczyńskiego.

Uczniowie klas VIIa i VIIb odbyli w drugim półroczu bież. r. szk., pod kierunkiem prof. Rutkowskiego 7 posiedzeń (liczba obecnych przeciętnie 40), na których wygłoszono w związku z powtarzaniem materiału z historii literatury polskiej następujące referaty:

- 1—2) Sławiński: Satyra i pamflet w Polsce (Cz. I. i II).
- 3) Zubczewski: Słowacki a Szekspir.
- 4—5) Hartleb: Ewolucja dramatu. Rys historyczny ze szczególnym uwzględnieniem twórczości polskiej (Cz. I. i II.)
- 6) Kamieniecki: Byron i wpływ jego na literaturę polską.
- 7) Szydłowski: „Wesele“ Wyspiańskiego.

Kółko przyrodnicze, (pod kierownictwem Dr. Bykowskiego). Rok ten zarysował się mniej dodatnio w pracach Kółka. Ustąpienie znacznej liczby „przyrodników“ zeszlorzonych po zdaniu matury, szczupła liczba chętnych do pracy wśród uczniów klas wyższych spowodowały zwinięcie najwyższych sekcji i redukcję zarządu.

Mimo jednak trudnych warunków i słabej frekwencji praca nie ustała. W sekcji klas wyższych opracowano następujące referaty:

1. Scheffner J. (VIIIb): Wędrowki zwierząt i roślin (Dyakowski)
2. Buchbinder A. (VIb): Geologia okolic Lwowa. (M. Łomnicki).
3. Daniec T. (VIIIb): O klimacie Lwowa (Romer).
4. Scheffner J.: Ludność Lwowa pod względem fizycznym (Enc. pol. Ak. Um.).
5. Berger L. (VIIIb): Życie i śmierć (Teichmann).
6. Sawa R. (VIb): Flora okolic Lwowa (Błocki, Raciborski, Zawadzki).
- 7—10. Sławiński T. (VIIIb): Fizyka a biologia (Schoenichen).
11. Ryłski W. (VIIIb): E. Haeckel — Wzmianka jubileuszowa.

Dla uczniów młodszych z klas II-IV. urządzano pogadanki i wycieczki, które cieszyły się wcale znaczną frekwencją. Najczynniejszy udział w wyznaczonych pracach brali uczniowie kl. IIIb: W. Augustyn, W. Herman, W. Landau i Z. Mokrzycki.

Inwentarz biblioteczny doszedł liczby 220 dzieł. Wypożyczono w bieżącym roku ogółem 117 książek. Korzystało z nich 23 uczniów klasy II i III. i 19 z klas wyższych. Jak zawsze korzystali członkowie w miarę potrzeby z biblioteki w gabinecie przyrodniczym. W toku są rokowania z filią gimn. VII. w celu ułatwienia gromadzenia zbiorów i uprzywilejowania ich tamtejszym uczniom.

Finanse przedstawiają się pomyślnie. Pozostałość z końca roku poprzedniego wynosiła 87'41 K.; dochody bieżące dały 38'40 K.; wydano 65'38 K. niemal w całości na zakupno książek. Stan w dniu 15. kwietnia wynosi 60'43 K.

Wreszcie zaznacza się, że projektowana w zeszłym roku wystawa przyrodnicza z powodu trwałej niepogody (w r. 1913.) nie przysłała dotąd do skutku.

Pracownia przyrodnicza.

Pracowano w 3 oddziałach i 3 grupach pod kierunkiem pp. Rykowskiego, Jakubskiego i Łopuszańskiego. W kursie pierwszym przerabiano anatomię łatwiejszych zwierząt, zaznajomiono się z elementami mikroskopowej anatomii roślin. Pracowali stale: W. Josse, M. Schwetz z VII. A; A. Paleolog z VII. B; H. Citron, A. Danek, A. Godlewicz, M. Przetocki, W. Reiss, J. Rosenbaum, S. Rutkowski, K. Sedlaczek; S. Strzemiński, A. Tunis, E. Ver-

schleisser, M. Wittlin z kl. VI. A; A. Bałtaban, K. Marszałkowicz, T. Miączyński, L. Schneider, S. Szczygieski, J. Zohn z kl. VI. B; S. Keler, E. Varisella z V. A, i A. Wilczek z V. B. W oddziale drugim prowadzono tę samą pracę w dalszym ciągu, nadto rozpoczęto doświadczenia fizyologiczne. Brali udział 3 uczniowie VI. B klasy: E. Katz, W. Rosner i K. Szczepański. W kursie trzecim uzupełniono ćwiczenia, robiono obserwacje z histologii i embryologii, niektórzy wykonali nadto szereg specjalnych preparatów. Pracowali przez cały rok: A. Accord, W. Scheuring z VII. B; J. Gedroyć z VIII. A; W. Rylski, J. Scheffner i T. Sławiński z VIII B.

Z ciemni fotograficznej przy gabinecie przyrodniczym, którą zarządzał uczeń VIII B T. Nawrocki, korzystało 5 uczniów.

Gmina im. ks. Józefa Poniatowskiego (VI. B.) powstała w pierwszym półroczu; rozporządzeniem Dyrekcyi zakładu rozwiązana. Została założona po raz drugi za zezwoleniem Dyrekcyi w półroczu drugim. Sejmików było 6. Posiedzeń Rady gminnej 4. Oprócz tego częste repetytorya (najwięcej z angielskiego). Na sejmikach załatwiano sprawy gminy i ich obywateli. Urzędnikami byli: Wójt: Proczkowski. Rajcy: Beinlich, Wilimowski. Skarbnik: Katz. Sołtys: Miączyński.

Gmina im. St. Staszica kl. VII. B. istnieje rok trzeci. Co miesiąca odbywały się sejmiki o ożywionej nieraz dyskusyi, na których oprócz bieżących zwykłych spraw gminnych omawiano aktualne kwestye zmierzające do moralnego i intelektualnego rozwoju klasy. Jako wynik dał się zauważyć wzrost solidarności i poczucia obowiązku.

Jak zwyczajni odbywały się repetytorya o licznej frekwencji, urządzane przez komisję edukacyjną.

Zasadniczą zmianę wprowadzono od Nowego Roku w opodatkowaniu obywateli. Podczas gdy dotąd wszyscy obywatele płacili podatki w jednakiej kwocie, obecnie wysokość jego zależy od zamożności obywateli. Reforma podatków przyczyniła się bardzo do podniesienia stanu kasy, z której dochody przeznaczono na pokrycie własnych wydatków gminy a także w znaczniejszej części na cele dobroczynne i narodowe.

W tym roku daje się nadto zauważyć żywsze zajęcie się obywateli pracą nadobowiązkową w Czytelni, w „Kółku literackim“, w laboratorium przyrodn., warsztatach i t. d.

Z drobniejszych spraw gminy wymienić należy troskę o zewnętrzny wygląd klasy, z czem pozostaje w związku ozdobienie klasy fryzem o klasycznych motywach przez jednego z obywateli.

Gmina im. J. Lelewela kl. VIII. B., istniejąca od 3 lat rozpoczęła w tym roku pracę przy większym, niż w latach poprzednich skonsolidowaniu się. Przeprowadzona na początku roku reforma na polu administracji ograniczyła ilość sejmików do sześciu na rok; uszczuplono również liczbę gminnych urzędów, pozostawiono zaś tylko istotnie potrzebne.

W działalności położyła gmina główny nacisk na pomoc naukową, którą przeprowadzała przez urządzenie repetytoryów. Najliczniejsze były repetytoria matematyki, historii, fizyki, wreszcie j. polskiego.

Rada gminna starała się o utrzymanie w klasie porządku, karności i koleżeńskiej atmosfery.

Kilka drobnych zatargów między kolegami załatwiła „ława sędziowska“ w sposób polubowny. Fundusze stałego skarbu gminnego rozdzielono na „Dar grunwaldzki“ i „Kolonie wakacyjne“. Obywatele gminy brali czynny udział w pracach „Czytelni gimn.“, do której gmina w całości należała i wysyłała delegatów do wydziału „Czytelni“. Znaczna ilość obywateli gminy pracowała około urządzenia „Wieczorku ku czci Adama Mickiewicza“, wielu członków gminy brało udział w pracach „Koła przyrodniczego“ i „Koła matem.-fizycznego“. Gmina wreszcie była członkiem wspierającym „Koła popierania przemysłu polskiego“. W łonie gminy istniało „Kółko psychologiczne“, które odbyło kilka zebrań, na których wygłaszano referaty.

XI.

Szkolna kasa oszczędności w roku szkolnym 1913 14.

W ciągu bieżącego roku szkolnego złożono 312 K. 45 h., które ulokowano w Tow. kredyt. Nauczycieli szkół wyższych i w Miejskiej Kasie oszczędności we Lwowie.

Pomoc dla ubogich uczniów.

1. Dochód:

Pozostałość z roku 1912/13.	72 K. 91 h
Datki przy wpisach i w ciągu roku szkolnego (w czem PP. J. Janki 10 K., R. Łyszkowski- skiego 50 K., H. Neua 20 K., W. Rozwa- dowskiego 10 K., Zawadzkiego 12 K. 80 h.)	926 „ 74 „
Razem	999 K. 65 h.

2. Rozchód:

Na książki dla biednych uczniów	325 K. 40 h.
Na ubrania „ „ „	327 „ 25 „
Na zapomogi dla chorych uczniów	270 „ — „
Na opłatę czesnego	40 „ — „
Razem	962 K. 65 h.

3. Zestawienie:

Dochód	999 K. 65 h.
Rozchód	962 „ 65 „
Pozostaje	37 K. — h.

Wszystkim P. T. Ofiarodawcom na rzecz ubogich uczniów Zakładu wyraża Dyrekcyja najserdeczniejsze podziękowanie.

* * *

Ks. Katecheci zebrali od uczniów podczas egzort i nabożeństw 155 K. i 76 h. Z tego wydano na opłacenie czesnego 30 K., na zakupienie ubrania 117 K. 50 h., pozostaje więc w kasie 8 K. i 26 h.

* * *

Nauczyciel religii, p. Sens-Taubes Zygmunt zebrał od uczniów wyznania mojżeszowego 204 K. 81 h. Pozostałość z roku poprzedniego wynosiła 49 K. 55 h. Z tego wydał na ubranie, książki, obuwie i czesne dla biednych uczniów 246 K. 36 h. Pozostało więc na rok przyszły: 8 K.

Stypendya Wydziału krajowego z fundacyi Stupnickich i Jan-kowskich pobierał uczeń kl. IIIa Zawadzki Feliks w rocznej kwocie 400 K.; z fundacyi Żurakowskiego pobierali: uczeń kl. VI a Weiner Jan w rocznej kwocie 420 K.; z fundacyi Laskowskich: uczeń kl. VII a, Laskowski Leon w rocznej kwocie 400 K., z fundacyi Juliana Nieczui Wierzbickiego uczeń kl. IV. b, Wierzbicki Karol w rocznej kwocie 720 K., z fundacyi Bersewicsiego uczeń kl. VIIIa, Gedroyć Józef w kwocie rocznej 310 K.; z fundacyi Żalchowskiego Ryłski Władysław, uczeń kl. VIIIb w kwocie 231 K., z fundacyi Waleryana Zadurowicza uczeń kl. I b, Zadurowicz Jerzy w kwocie 400 K., z fundacyi Nazarkiewiczowej Grossmann Maryan, uczeń kl. IIIc w kwocie rocznej 150 K.; z funduszu sierociego uczeń kl. VIII b, Hoffmann Maryan w kwocie rocznej 240 K. — Z stypendyów Magistratu miasta Lwowa, z fundacyi Głowińskiego pobierali: Skrocki Stanisław, uczeń kl. Ia, Borysiewicz Władysław, uczeń kl. IVa, Studnicki Tadeusz, uczeń kl. VI b i Zdanowicz Kazimierz, uczeń kl. VII brocznie 315 K.; z fundacyi Kolischera: Flecker Wacław, uczeń kl. IV a rocznie 250 K.

Z funduszu nadwyżek karnych c. k. Ministerstwa Skarbu uczeń kl. IV b, Engl Stefan rocznie koron 200 i Machnowski Feliks, uczeń kl. VII b rocznie koron 300.

XII. STATYSTYKA

	KLASA			
	1a.	1b	1c	1d
I.				
Liczba uczniów przyjętych z początkiem bież. roku szkoln.	33 ¹	42	34	29 ¹
Podczas roku szkolnego wstąpiło do tutejszego zakładu	—	3	—	1 ¹
Przyjęto więc ogółem	33 ¹	45	34	30 ²
Z ogólnej liczby wpisanych przybyło nowych (którzy w ubiegłym roku nie uczęszczali do tut. zakładu):				
a) z promocją (uzdolnionych) z niższej klasy	—	—	—	—
b) przyjętych po przerwie (takich, którzy nie otrzymali świadectwa w II. półr. ubiegłego roku szkolnego)	—	—	—	—
c) na podstawie egzaminu wstępnego	29 ¹	40	25	24 ²
d) repetentów (nieuzdolnionych w II. półroczu)	1	1	1	—
Z tutejszego zakładu przyjęto:				
a) z promocją z niższej klasy	—	—	—	—
b) po przerwie	—	—	—	—
c) repetentów	3	4	8	6
Podczas roku szkolnego wystąpiło	7	4	5	3
Liczba uczniów z końcem b. r. szkolnego 1913/14.	—	—	—	—
(uczniów, którzy wystąpili po 15. maja wlicza się do liczby uczniów przy końcu roku szkolnego)				
W liczbie uczniów z końcem roku było:				
a) uczniów publicznych	23	38	27	26
b) uczniów prywatnych	4	3	2	3
c) hospitantów (tek)	—	—	—	—
II. *)				
Miejsce urodzenia (uczniów publicznych i prywatystów) (prywat. drukowano małą cyfrą u góry przy liczbie uczn. publ.)				
Liczba uczniów urodzonych w tej miejscowości, w której uczęszczają do szkoły	16	22 ²	16 ¹	16 ¹
Liczba uczniów urodz. w Galicyi z wyjątkiem miejscowości zakładu	7 ¹	13	9 ¹	9 ²
Liczba uczniów urodz. w innych krajach i państwach a mianowicie				
w Austrii dolnej	—	1	—	—
„ Bośni i Hercegowinie	—	—	—	—
„ Bukowinie	—	—	—	—
„ Dalmacyi	—	—	—	—
na Spiszu	—	—	—	—
„ Szląsku austriackim	—	—	—	—
w Tyrolu	—	—	—	—
„ Królestwie Polskiem	—	2	—	1
na Litwie	—	—	—	—
w W. ks. Poznańskiem	—	—	—	—
„ Rosyi	—	—	2	—
„ Niemczech	—	—	—	—

*) W datach od poz. II. wliczani są uczniowie, którzy muszą być klasyfik. w II.

ZAKŁADU.

K L A S A																Razem
IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIIIa	VIIIb	
35	45	38 ¹	36 ²	39 1	33 ¹	43 ¹	40 ¹	37	39 ¹	25	24	39	33 0 ¹	27	28 ¹	699 ¹⁰ 5 ²
35	45	38 ¹	36 ²	40	33 ¹	43 ¹	40 ¹	37	39 ¹	25	24	39	33 ¹	27	28 ¹	704 ¹²
2	2	—	—	1	2	2	3	—	—	—	—	2	2	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	0 ¹	1	1	—	—	—	1	—	—	—	121 ⁴
—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	0 ¹	—	—	7 ¹
28	32	34 ¹	32 ²	37	31 ¹	35	32	29	32 ¹	25	24	28	29	27	28	485 ⁵
5	11	3	4	2	—	6	2 ¹	7	7	—	—	7	2	—	0 ¹	77 ²
5	2	4	—	1	2	3	8	5	4	2	2	2	4	1	—	64
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	41	34	36	39	29	38	32	32	33	22	22	36	29	26	28	619
2	2	1	2	—	3	3	1	—	3	1	—	1	1	—	1	33
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
16 ²	30	18	23	30	11 ¹	23	20 ¹	19	13 ²	13	12	19	14 ¹	13	14	358 ¹²
9	10 ²	14 ¹	10 ²	8	18 ¹	13 ²	9	11	18	9	9	14	15	12	14 ¹	231 ¹⁶
—	—	—	1	1	—	1	1	—	0 ¹	—	—	1	—	—	—	6 ¹
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	0 ¹	—	—	—	—	—	1 ¹
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	3
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	0 ¹	—	—	—	1 ¹
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1	2	1	—	0 ¹	0 ¹	1	—	2	—	1	1	—	—	—	14 ²
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3
																619 ²²

pólr., oraz wyszczególnieni uczn. publ. i prywat.

						KLASA			
						1a	1b	1c	1d
III.									
Narodowość (uczn. publ. i pryw.)									
Polaków	.	.	.	.	.	23 ⁴	38 ³	27 ²	25 ³
Rusinów	.	.	.	.	.	—	—	—	1
Czechów	.	.	.	.	.	—	—	—	—
IV.									
Wyznanie (uczn. publ. i pryw.)									
Rzymsko-katolickie	.	.	.	.	.	18 ³	31	19 ³	12 ²
Grecko-katolickie	.	.	.	.	.	—	—	—	8
Ormiańsko-katolickie	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Ewangelicko-augsburgskie	.	.	.	.	.	1	—	—	—
Helweckie	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Mojeszowe	.	.	.	.	.	4 ¹	7 ³	8	6 ¹
V.									
Wiek (uczniów publ. i pryw.)									
Do końca grudnia b. r. ukończą lat	11	.	.	.	.	15 ¹	21 ²	10 ³	8 ¹
"	12	.	.	.	.	6 ³	13 ¹	12	10 ³
"	13	.	.	.	.	2	1	5	5
"	14	.	.	.	.	—	1	—	3
"	15	.	.	.	.	—	2	—	—
"	16	.	.	.	.	—	—	—	—
"	17	.	.	.	.	—	—	—	—
"	18	.	.	.	.	—	—	—	—
"	19	.	.	.	.	—	—	—	—
"	20	.	.	.	.	—	—	—	—
"	21	.	.	.	.	—	—	—	—
"	22	.	.	.	.	—	—	—	—
"	23	.	.	.	.	—	—	—	—
VI.									
Miejsce zamieszkania rodziców (uczn. publ. i pryw.)									
a) Liczba uczniów, których rodzice mieszkają w miejscowości Zakładu						21 ²	36 ³	20 ²	22 ¹
b) Liczba uczniów, których rodzice mieszkają w innych miejscowościach						2 ²	2	7	4 ³
Z pomiędzy zamiejscowych mieszkają rodzice w powiatach:									
Bóbrka	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Borszczów	.	.	.	.	.	—	—	1	—
Brody	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Brzeżany	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Chrzanów	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Cieszanów	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Czortków	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Dąbrowa	.	.	.	.	.	—	—	—	1
Dobromil	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Dolina	.	.	.	.	.	—	—	1	—

K L A S A

[illegible]

										KLASA			
										1a	1b	1c	1d
Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Horodenka	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Husiatyn	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Jarosław	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Kałusz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Kamionka strumiłowa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Kołomyja	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0 ¹	—	—	—
Kraków miasto	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	—
Limanowa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	1	—
Lwów powiat	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0 ¹	—	1	0 ¹
Łańcut.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Mościśka	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Nisko	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Nowy Sącz.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Podhajce	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Przemyślany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Radziechów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Rawa ruska	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Rohatyn	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	—	—
Ropczyce	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Rudki	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
Rzeszów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Sambar	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Sanok	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Skałat	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Sokal	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Stanisławów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	0 ¹
Zaleszczyki	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Zbaraż	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Złoczów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	1	—	—
Żółkiew	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
Żydaczów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
Liczba uczniów, których rodzice mieszkają poza granicami Galicyi.													
w Ameryce	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	—	—	—
w Austrii Dolnej	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
„ Bośni	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
„ Królestwie Polskiem	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	1
na Litwie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
w Rosyi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	2	—
na Spiżu	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
we Włoszech	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
w Szwajcaryi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	—	—	—	—
VII.													
Liczba uczniów (publ. i pryw.) według stanu rodziców:													
Synowie	właścicieli i dzierżawców dóbr, właścicieli realn.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2	1 ¹	1
„	włościan	.	.	.	.	.	.	.	.	—	1	—	1
„	rzemieślników i przemysłowców	.	.	.	.	.	.	.	.	5 ¹	8	3	3 ¹
„	kupców	.	.	.	.	.	.	.	.	3	3	2	2

K L A S S A

Ra	VIIIc	VIIIb	VIIIa	VIIb	VIIa	VIb	VIa	Vb	Va	IVb	IVa	IIIc	IIIb	IIIa	IIc	IIf	IIa
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^b	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^c	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^d	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^e	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^f	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^g	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^h	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ⁱ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^j	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^k	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^l	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ⁿ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^o	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^q	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^r	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^s	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^t	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^u	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^v	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^w	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^y	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^z	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{aa}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ab}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ac}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ad}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ae}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{af}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ag}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ah}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ai}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{aj}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ak}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{al}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{am}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{an}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ao}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ap}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{aq}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ar}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{as}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{at}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{au}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{av}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{aw}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ax}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ay}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{az}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ba}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bb}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bc}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bd}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{be}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bf}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bg}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bh}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bi}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bj}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bk}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bl}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bm}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bn}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bo}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bp}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bq}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{br}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bs}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bt}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bu}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bv}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bw}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bx}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{by}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{bz}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ca}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cb}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cc}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cd}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ce}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cf}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cg}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ch}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ci}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cj}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ck}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cl}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cm}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cn}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{co}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cp}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cq}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cr}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cs}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{ct}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cu}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cv}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cw}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cx}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cy}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{cz}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{da}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{db}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dc}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dd}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{de}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{df}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dg}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dh}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{di}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dj}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dk}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dl}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dm}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{dn}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ^{do}	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-</					

	KLASA			
	1a	1b	1c	1d
Synowie urzędników, sług rządowych i autonomicznych	4 ³	15	8	14
" nauczycieli	0 ¹	1	—	—
" oficerów i urzędników wojskowych	—	1	—	—
" redaktorów, notaryuszów, lekarzy, adwokatów, inżynierów i artystów	2	3 ¹	0 ¹	0 ¹
" prywatnych urzędników i oficyalistów	4	2 ¹	6	3
" zarobników dziennych	—	—	—	—
" wdów	4	1	7	2
Sieroty po obojgu rodzicach	—	1 ¹	—	—
VIII.				
Liczba uczniów, zapisanych na przedmioty uadobow.				
na język francuski	—	—	—	—
" ćwiczenia w laboratorium przyrodniczem	—	—	—	—
" stenografię	—	—	—	—
" śpiew	—	4	2	—
" gimnastykę	2	17	5	2
" naukę strzelania	—	—	—	—
" rysunki	—	—	—	—
IX.				
Oplate szkolna (uczniów publ. i pryw.).				
Liczba uczniów publ. i prywat. klasyfikowanych w I. półr. i płaćących czesne	18	21	17 ³	14
Liczba uczniów publ. i pryw. klasyfik. w II. półr. i płaćących czesne	9 ¹	13 ²	12 ¹	8
Liczba uczniów publ. i pryw. klasyf. w I. półr. i uwolnionych od całej opłaty szkolnej	15	21	14	13
Liczba uczniów publ. i pryw. klasyf. w II. półr. i uwolnionych od całej opłaty szkolnej	17	25	15	18
X.				
Klasyfikacya.				
Z końcem roku szkolnego 1913/14:				
Uzdolnionych z wynikiem chlubnym	3	4	1	—
Uzdolnionych	14	19	13	19
Na ogół uzdolnionych	2	3	3	—
Nieuzdolnionych	4	9	10	7
Pozwolono składać egzamin poprawczy	—	3	—	—
Przeznaczono do egzaminu uzupełniającego	—	—	—	—
Hospitantów	—	—	—	—
Razem	23	38	27	26

K L A S A																Razem
IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIIIa	VIIIb	
6 1 —	17 2 1	15 3 —	12 ¹ 2 1	13 2 1	11 1 ² —	8 2 —	10 — —	12 — —	11 1 2	5 — —	7 1 —	8 ¹ 3 1	5 3 —	6 1 —	4 1 —	191 ⁴ 24 ³ 7
1 4 ¹ —	2 4 ¹ —	1 ¹ 1 1	1 8 —	3 — —	1 4 1	1 8 ¹ —	4 ¹ 3 —	1 2 —	2 ¹ 8 ¹ —	3 1 —	2 5 —	1 3 —	— 3 —	— 3 —	— 3 —	28 ⁶ 75 ⁶ 2
4 — —	4 — —	2 — —	— — —	2 — —	6 1 —	9 1 —	4 2 —	17 — —	— 1 —	3 — —	— — —	7 1 —	7 ¹ 1 —	6 — —	8 ¹ — —	83 ² 8 ¹
— — —	1 — —	— — —	7 — —	4 — —	6 — —	3 — —	2 — —	2 2 —	3 — —	1 — —	1 — —	— — —	1 3 —	— 1 —	— 3 —	31 9 13
1 5 —	2 6 —	3 8 —	2 8 —	— 4 —	1 4 —	4 12 —	6 9 —	4 2 —	2 2 —	1 2 —	1 5 —	1 — —	3 2 —	6 1 —	5 — —	47 102 4
— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 — —	— — —	2 1 2	— — —	— — —	3
13 ¹	17 ¹	7 ¹	7 ¹	10	6 ¹	14 ¹	13	10	18 ¹	8	9	15	3	6	7	239 ¹
14	21 ¹	11 ¹	12 ¹	13	13 ³	18	22	13	15 ²	7	7	13	1 ¹	14	10	256 ¹³
19	27	30	29 ¹	27	25	29	26	26	17	16	14	24	28	20	21	451 ¹
14	20	23	24 ¹	26	16	20	10	19	18	15	15	23	28	12	18	376 ¹
4 14 2 8 — —	1 26 — 13 — —	1 18 5 10 — —	2 26 4 2 — —	3 24 4 8 — —	1 18 1 8 — —	3 25 3 7 — —	— 15 1 15 — —	1 20 — 5 6 —	— 15 — 9 9 —	2 15 — — 5 —	3 12 — 4 3 —	3 21 — 8 4 —	6 17 — 2 4 —	2 16 — 5 3 —	3 22 — 2 1 —	45 367 28 136 43 —
28	41	34	36	39	29	38	32	32	33	22	22	36	29	26	28	619

	KLASA			
	1a	1b	1c	1d
b) Uzupełnienie klasyfikacji za rok szkolny 1912/13:				
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	1 ¹	1	—	1
Z tych egzamin złożyło	0 ¹	1	—	1
Z tych egzaminu nie złożyło	1	—	—	—
Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono	—	1	—	—
Z tych egzamin złożyło	—	1	—	—
Z tych egzaminu nie złożyło	—	—	—	—
Otrzymało pozwolenie c. k. Rady Szkolnej krajowej na egzamin poprawczy	1	—	—	—
Z tych egzamin zdało	1	—	—	—
Z tych egzaminu nie zdało	—	—	—	—
Ostateczny wynik klasyfikacji za rok szkolny 1912/13:				
Chlubnie uzdolnionych	3	—	4	—
Uzdolnionych	17 ²	24	21 ¹	18 ¹
Na ogół uzdolnionych	1	6	1	2
Nieuzdolnionych	10	5	5	13 ¹
Nieklasyfikowanych	9	11	6	7
Razem	40 ³	46	37 ¹	40 ²

K L A S A																RAZEM
IIa	IIb	IIc	IIđ	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIIIa	VIIIb	
1	4	3	3	3	1	—	—	2	2	4 ²	1	1	4	1	3 ¹	36 ⁴
1	3	3	3	3	1	—	—	2	1	3 ²	1	1	4	1	3 ¹	32 ⁴
—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	2	—	1	—	2	—	—	1	4	1	2	1	1	—	—	16
—	2	—	—	—	2	—	—	—	4	1	2	1	1	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
																108 ⁸
4 ²	4	4	2	3 ¹	0 ¹	3	3	3	6	1	6	2	1	6	4	59 ⁴
19	26	14 ¹	23	28 ¹	19 ¹	22	26 ²	22	19	27 ²	26	25	26 ¹	22	25 ¹	449 ¹²
1	3 ¹	2 ¹	3	5	10	5	5 ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	44 ³
10	7	7	10	5	8	7 ²	0 ³	11 ¹	6	5	2	8	4	0 ¹	1	124 ⁶
6	6	7 ¹	—	4	7	2	2	—	2	—	—	3	4	1	1	78 ¹
40 ²	46 ¹	34 ³	38	45 ³	44 ²	39 ²	36 ⁶	36 ¹	33	33 ³	34	38	35 ¹	29 ¹	31 ¹	754 ²⁸

XIII.

Kronika Zakładu.

W b. roku szk. 1913/14. Zakład tutejszy liczył klas 8. oddziałów 20. t. j. 4 oddziały klas VII. i VIII. gimnazjum *klasycznego* i 16 (klasy I.—VI.) *realnego*. W przyszłym roku szkolnym 1914/15. powiększy się gimnazjum *realne* o 1 klasę *siośdmą*. Z owych 20 oddziałów mieściło się 12 w kamienicy l. 8. przy ulicy Czarnieckiego, 8 zaś w oficynach kamienicy l. 5. przy ulicy Łyczakowskiej, nad którymi c. k. Rada szk. rozp. z 6. IX. 1912. l. 15.264. IV. poruczyła nadzór profesorowi Antoniemu Zubczewskiemu.

Rok szkolny rozpoczął się dnia 3. września. Dnia 9. września jako w rocznicę zgonu ś. p. Cesarzowej Elżbiety, jako też dnia 19. listopada, jako w dzień Jej imienin, odbyły się nabożeństwa żałobne, w których uczestniczyli uczniowie z gronem nauczycielskiem.

W dniu 4. października z powodu imienin Najjaśniejszego Pana odbyło się uroczyste nabożeństwo szkolne, na którem była obecna młodzież i grono nauczycielskie.

W dniu 29 września czcił Zakład nabożeństwem święto patrona kraju, w dniu zaś 25 października swego patrona św. Jana Kantego.

W dniach 24 i 25 września, 17 i 18 grudnia 1913., i 18 i 19 czerwca 1914. przystępowała młodzież Zakładu do spowiedzi i Komunii św., w czasie zaś od 30 marca do 2 kwietnia wzięła udział w rekolekcyach wielkanocnych, zakończonych również spowiedzią i komunią św.; rekolekcjami kierowali ks. Dr. J. Ciemniwski i ks. kanonik Józef Dziędzielewicz.

Rekolekcyje dla uczniów gr.-kat. odbyły się równocześnie z rekolekcjami dla uczniów rz.-katol.

W dniu 18 i 19 września zwiedził Zakład Prezydent c. k. Rady Szkolnej, Dr. Ignacy Dembowski; w dniu 5 listopada przysłuchiwał się lekcji praktycznej języka polskiego w klasie I. a i wzięł nadto udział w konferencji omawiającej ową lekcję praktyczną; w dniu 6. listopada był obecny na lekcji języka polskiego w kl. VII. b; w dniu 13. czerwca przysłuchiwał się egzaminowi dojrzałości.

Egzaminy dojrzałości odbywały się w terminie jesiennym — piśmienny 19 i 20 września, ustny 25 i 26 września 1913., w terminie lutowym — piśmienny w dniach 10 lutego, ustny w dniu 13 lutego, oba pod przewodnictwem Dyrektora Zakładu; w terminie letnim — piśmienny 18, 19 i 20 maja 1914, i ustny eksternistek 3 czerwca pod przewodnictwem c. k. inspektora krajowego p. Dra Franciszka Majchrowicza, a w dniach od 9 — 17 czerwca egzamin ustny uczniów publicznych i eksternistów pod przewodnictwem prof. Uniwersytetu Dra Ignacego Zakrzewskiego.

W b. roku szkolnym młodzież święciła następujące uroczystości narodowe lub pamięć naszych wielkich mężów:

Dnia 8 września, rocznicę roku 1863. udziałem w pochodzie.

Dnia 26 października, rocznicę śmierci ks. Józefa Poniatowskiego „Porankiem“, zakończonym przemówieniem Dra M. Kukieła.

Dnia 29 listopada, rocznicę powstania uroczystem nabożeństwem.

Dnia 22 stycznia, rocznicę powstania styczniowego nabożeństwem.

Dnia 25 stycznia, rocznicę powstania 1863. r., „Porankiem“.

Dnia 15 marca, odbył się w sali „Gwiazdy“ — „Wieczór ku czci Mickiewicza“. Na zakończenie przemówił profesor B. Pochmarski.

Dnia 3 maja, rocznicę Trzeciego Maja udziałem w pochodzie i nabożeństwie polowem.

W dniu 8 października wzięła udział w pogrzebie ś. p. A. Małeckiego.

Półroczne wykazy cenzur rozdano uczniom 31 stycznia; świadectwa zaś roczne w dniu 28. czerwca po nabożeństwie dziękczynnem.

Podczas wakacyi letnich i w ciągu roku szkolnego 1913 i 1914, zmarli uczniowie: Henryk Strom z kl. II., Adam Haiman z kl. IV., Postępski Bogusław z kl. VI., Gołębiowski Piotr

i Partyka Maryan z kl. VII. Gołębiowskiego i Postępskiego młodzieńca znacznych zdolności, ogromnej pracowitości i najszlachetniejszego charakteru odprowadzili na miejsce wiecznego odpoczynku młodzież szkolna i grono nauczycielskie, mowy żałobne nad ich trumną wygłosili księża katecheci i koledzy.

W b. roku szkolnym zakład tutejszy poniósł ciężką stratę przez śmierć profesora Dra Władysława Ćwika. Dr. Władysław Ćwik urodził się w Bogdanówce, w Galicyi, 3 października r. 1880. Studya gimnazyalne ukończył w r. 1898 w gimnazjum V. we Lwowie, poczem zapisawszy się na Wydział filozoficzny Uniwersytetu lwowskiego, zdał w r. 1903. egzamin z języka polskiego jako przedmiotu głównego i filologii klasycznej, jako przedmiotu pobocznego. Poświęciwszy się zawodowi nauczycielskiemu, pracował naprzód jako zastępca nauczyciela w szkole realnej lwowskiej w latach 1901 i 1902, następnie jako rzeczywisty nauczyciel w II. gimnazjum przemyskiem; w szkole realnej w Jarosławiu. Przeniesiony do Lwowa w styczniu roku 1908, uczy aż do śmierci w dniu 15 kwietnia 1914, we filii gimnazjum V., przekształconej we wrześniu 1908. na ósme gimnazjum.

Zgaśł w kwiecie wieku w pełni sił duchowych, przed osiągnięciem tego szczytu rozwoju, do którego uprawniały go niezwykle zdolności, ogromna pracowitość, wszechstronna wiedza, nadzieje przyjaciół, towarzyszy pracy. Zmarł zeszedłszy z posterunku, na którym od czasu objęcia go nawet na krótko, choć chorowity, nie odpoczął, dopiero na trzy miesiące przed śmiercią, a opuszczał go z niechęcią z rozkazu lekarza, pod naporem przyjaznych mu, wierząc wraz z nimi, że chwilę odpocząwszy powróci na stanowisko, aby pełnić na niem, jak dotąd, niezmordowanie i wytrwale ukochaną służbę.

Zawiedziona została wiara jego własna, zawiedziona rodziny, matki i siostry, których najtroskliwszym był opiekunem, zawiedziona nadzieja uczniów, którzy z upragnieniem oczekiwali powrotu do zdrowia ukochanego nauczyciela.

Kilka dat tylko z żywota zmarłego podałem powyżej, bo nie one stanowią o jego zasługach, o tych zaś przymiotach jego

należy mówić tak prostymi i tak skromnymi słowami, jak prostym i skromnym był jego charakter. Prostota bowiem szlachetna, brak wszelkiej pozy, wstręt do wszelkiej frazeologii oto główna cecha jego osobowości.

Z tą prostotą łączyła się w nim głęboka, rzetelna, może wrodzona, a prawdopodobnie wyrobiona miłość prawdy, usilne, wytrwałe dążenie do niej na każdym polu, czy to w badaniach literackich, czy w dociekaniach filozoficznych, którym się z zamiłowaniem oddawał.

Wielkie zdolności, pragnienie wiedzy jak najobszerniejszej pchały go do studyów na rozmaitych polach nauki, budził więc zdziwienie wszystkich wiadomościami rzetelnymi jak nauki przyrodnicze, astronomia, z działów niemających nic wspólnego z literaturą polską, której studyom się poświęcił. A tę znalazł gruntownie, o czym świadczą ogłoszone drukiem prace,* najzawilsze jej kwestye umiał wyłożyć przystępnie i jasno. Odczucie, zrozumienie tej literatury której główną częścią poezya, ułatwiała mu na wskroś poetyczna i artystyczna natura, znajomość sztuki plastycznej, umiłowanie muzyki. Tylko wstręt do wypowiedzania się wobec innych, do otwierania serca, jego tajemników przed tłumem wstrzymały go przed objawieniem się na zewnątrz, pozostawił bowiem w tece utwory poetyczne. Jednym z objawów jego poetycznej natury było głębokie odczucie przyrody, jej umiłowanie, zachwyt nad jej cudami, widoczny jednak tylko dla tych, którzy z nim bliżej obcowali a i dla tych objawiał się on nie w wykrzyknikach, lecz wyrazem twarzy, rozbłysnięciem oka.

Śmierć jego wzbudziła w sercach kolegów i uczniów żal serdeczny i wielki, pociechą w nim jest dla nas nauczycieli, męskie przekonanie, że choć zawczasem ustąpił z szeregu pracowników, przecież wypełnił swe zadanie, pozostawiając nam przykład, najgorliwszej niezmordowanej pracy, pamięć najmilszego kolegi, męża o nieposzlakowanym charakterze, najużyte-

*) Monografia o Mikołaju Sępie Szarzyńskim. Badania stylometryczne nad językiem Słowackiego. Wpływ Volneya na Ród ludzki Staszica. Wpływ Ruin Volneya na „Sybillę Woroniczą“. Pierwsza redakcja Wallenroda. Badania nad idyosynkrazjami językowymi Z. Krasińskiego.

czniejszego członka społeczeństwa, dla uczniów, którzy go najdłużej w pamięci zachowają, będzie ukojeniem, wspomnienie najlepszego, najtroskliwszego o ich dobro wychowawcy.

Nad grobem, około którego zgromadziła się pomimo feryi świątecznych prawie cała młodzież szkolna i grono nauczycielskie, — żegnali zmałego w mowach żałobnych imieniem grona ks. Dr. Jan Ciemniwski; imieniem dawnych uczniów p. Arnold Grossman, imieniem zaś terażniejszych Szydłowski Maryan, uczeń klasy VIII.

XIV.

Wynik egzaminu dojrzałości.

Miejsce urodzenia	Kraj	Przyszły zawód
Tarnów	Galicya	
Biskupice melszt.	"	
Nowosielica	Bukowina	
Czortków	Galicya	
Lwów	Galicya	
Brzeżany	"	
Sokołów	W. Ks. Poznańskie	
Teodorestie	Bukowina	
"	"	
Lwów	Galicya	
Odessa	Rosya	
Żółkiew	Galicya	
Warszawa	Królestwo Polskie	
Lwów	Galicya	
Borysław	"	
Lwów	"	
Przemyśl	"	
Kamieniec Podol.	Rosya	
Łuków	"	
Zielony Róg	Rosya	
Drohobycz	Galicya	
Lwów	"	medycyna technika
"	"	
Rzeszów	"	
Lwów	"	medycyna
Gródek Jagielloń.	"	akademia wojskowa
Narajów	"	akademia górnicza prawo

IMIĘ I NAZWISKO	Data
a) w terminie jesiennym 1913.	
Walewski Zygmunt	30/4 1893
Bruchnalski Gustaw	25/7 1894
Pospischil Roman	25/9 1892
Radnicki Zygmunt	29/11 1894
b) w terminie lutowym 1914.	
Czarnik Adam	22/6 1893
Radecki Stanisław	13/10 1892
c) w terminie letnim 1914.	
<i>1) w gimnazjum realnem.</i>	
Dembińska Anna Krystyna	24/7 1895
Kapri Helena	21/9 1895
Kapri Marya	3/6 1894
Günzberg Mina	6/6 1889
Krzemieńska z Brzozowskich Janina	2/2 1868
Opieńska Janina Zofia	20/7 1895
Mokłowska Antonina	27/3 1895
Vorzimmer Zofia Regina	14/5 1896
Gąsiorowska Anna	23/4 1895
Syniewska Janina	27/10 1893
Żygulska Wanda	31/3 1892
Wolfsthal Aleksander	16/1 1883
Wilner Samuel	7/7 1892
<i>2) w gimnazjum klasycznym.</i>	
<i>w oddziale a)</i>	
Kleczyński Edward	9/10 1894
Baumgarten Samuel	20/4 1894
Blaustein Aleksander	23/11 1895
Flecker Wilhelm (z odzn.)	17/2 1896
Gedroyć Józef	26/3 1893
Jasiniak Stanisław	29/9 1894
Kamieniecki Michał (z odzn.)	29/9 1894
Kollbek Maryan	5/4 1893

Lwów	Galicja	akademia handlowa
"	"	akad. handl., prawo
"	"	akademia eksportowa
"	"	akademia marynarki
Kraków	W. Ks. Krakowskie	technika
Lwów	Galicja	filozofia
Czerniowce	Bukowina	prawo, akad. eksport.
Tarnopol	Galicja	akademia nauk społ.
Drohobycz	"	akademia orientalna
Lwów	"	—

Lwów	Galicja	medycyna
Wybranówka	"	prawo
Tarnopol	"	akademia orientalna
Chodorów	"	prawo
Jaworów	"	akademia rolnicza
Przemyśl	"	prawo
Zbaraż	"	filozofia
Lwów	"	"
"	"	medycyna
Dobranica	"	prawo i ak. handlowa
Złoczów	"	akademia lasowa
Krasne	"	"
Lwów	"	prawo
Stryj	"	"
Peltew	"	technika
Lwów	"	teologia
"	"	prawo
"	"	"
Kraków	W. Ks. Krakowskie	"
Lwów	Galicja	medycyna
Jarosław	"	"
Lwów	"	ak. eksportowa
"	"	technika
"	"	medycyna
"	"	technika
Kraków	"	"

Laudyn Władysław	27/1 1896
Löwenherz Józef Noe	19/3 1895
Miller-Lörincz Józef	5/3 1896
Philipp Stanisław	22/8 1896
Rossowski Feliks	18/5 1895
Szydłowski Mieczysław	28/11 1895
Tenner Jan	3/7 1896
Thaler Leopold	2/4 1896
Zubczewski Roman (z odzn.)	1/8 1896
Ciepielowski Marcei (esk.)	18/6 1894
Jednego ucznia publ. reprobowano na pół roku.	
Jednego ekster. na rok.	

w oddziale B.

Berger Leopold	2/3 1896
Burzyński Jan, Józef	24/5 1894
Daniec Tadeusz (z odzn.)	2/9 1896
Eustachiewicz Adam, Karol, Maryan	5/9 1895
Haimann Stanisław	4/11 1893
Hanula Zdzisław	21/1 1894
Hartleb Mieczysław (z odzn.)	24/11 1895
Holzer Ignacy	27/6 1895
Keil Ignacy	18/5 1896
Kornhäuser Maks	20/6 1895
Krobicki Witold	22/2 1896
Kubiszyn Józef (z odzn.)	25/2 1897
Kusmer Wilhelm (z odzn.)	24/5 1895
Lubich Stefan	20/8 1895
Nawrocki Tadeusz Piotr	4/9 1895
Nowakiewicz Zygmunt	4/4 1892
Przystajko Stanisław (z odzn.)	19/12 1895
Reiter Feliks	8/12 1895
Rumun Edward (z odzn.)	4/10 1892
Rylski Władysław	7/6 1896
Scheffner Jerzy	10/4 1895
Schnapek Emil (z odzn.)	8/6 1896
Sławiński Tadeusz Adam	17/12 1896
Weiss Wilhelm Kazimierz	15/8 1896
Zienkowicz Stanisław	9/11 1896
Matzke Władysław	3/8 1884

Wykaz książek, których będzie się używać w roku szkolnym 1914/15.

Klasa I. Religia a) obrz. rzym. kat.: Ks. dr. Jan Ślósarz, Katechizm religii katolickiej dla młodzieży szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1908. Opr. 1 K. b) obrz. gr. kat.: Serednyj katechizm chryst. katol. rel. odobrenyj awstr. Epyskopatom. Lwów 1906. Opr. 80 h. *Język łaciński*: Tadeusz Lewicki, Początki nauki języka łacińskiego dla I. klasy gimn. Lwów 1913. Opr. 2 K. 40 h. *Język polski*: Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla I. klasy z ilustracyami. Lwów 1910. 3 K. Konarski Franciszek Zwięzła gramatyka języka polsk. Lwów 1911. Opr. 50 h. *Język niemiecki*: Dr. Karol Zagajewski, Książka niemiecka dla I. klasy z rycinami A. Kostynowicza i St. Matzkego. Lwów 1913. Opr. 2 K. 20 h. *Geografia*: Eugeniusz Romer, Geografia. Wyd. 2. z atlasem, Lwów 1908. Opr. 3 K. 20 h. *Historia powszechna*: Dr. Maryan Janelli i J. Kisielewska. Z dziejów ojczystych, Lwów 1913. Opr. 2 K. *Matematyka*: Wincenty Frank, Arytmetyka dla kl. I i II. Lwów 1912. Opr. 2 K. 40 h. R. Suppanttschitsch, Poglądowa nauka geometryi dla kl. I. przetłumaczył Dr. L. Hordyński Lwów 1911. Opr. 1 K. *Historia naturalna*: Dr. J. Nusbaum-T. Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. 3 K. 60 h. Dr. Józef Limbach, Botanika na klasę I. i II. szkół średn. Lwów 1913. Opr. 3 K. 40 h.

Klasa II. Religia: a) obrz. rzym. kat.: Ks. Dr. Jan Ślósarz, Katechizm religii katolickiej dla młodzieży szkół średnich Wyd. 3. Lwów 1908. Opr. 1 K. obrz. gr. kat.: Serednyj katechizm chryst. katol. rel. odobrenyj awstr. Epyskopatom. Lwów 1906. 80 h. *Język łaciński*: Tadeusz Lewicki, Początki nauki języka łacińskiego dla II. klasy gimn. *Język polski*: Antoni Małeck, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1911. Opr. 2 K. 40 h. Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla II. klasy z ilustracyami, Lwów 1911. Opr. 3 K. 40 h. *Język niemiecki*: Dr. L. German — Dr. K. Petelenz — St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. 2 K. 80 h. *Geografia*: Michał Siwak, Geografia dla klasy II. i III. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr. 3 K. 20 h. *Historia powszechna*: Dr. Aleksander Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych dla niższych szkół średnich Część I. Wyd. 4. poprawione i uzupełnione. Lwów 1912. Opr. 2 K. *Matematyka*: Wincenty Frank, Arytmetyka dla kl. I. i II. Lwów 1912. Opr. 2 K. 40 h. Dr. Jamrógiewicz- Kazimierz Strutyński, Geometrya poglądowa, Stopień niższy. Lwów 1911. Opr. 3 K. *Historia naturalna*: Dr. Józef Nusbaum i Tadeusz Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. 3 K. 60 h. Dr. Józef Limbach. Botanika na klasę I. i II. szkół średn. Lwów 1913. Opr. 3 K. 40 h.

Klasa III. Religia: a) obrz. rzym. kat.: Ks. Jougan, Liturgika. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. 1 K. 40 h. Ks. Szydelski, Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1912. 1 K. 50 h. b) obrz. gr. kat.: Toronskyj A. Istoryja biblijna staroho zawita. Wyd. 2. Lwiw 1899. Opr. 2 K. Toronskyj, Liturgika. Wyd. 3. Lwiw 1905. [wyczerpane]. Opr. 1 K. 60 h. Liturgika, Wyd. Krużka Katychytiw. [W druku]. *Język łaciński*: Dr. Zygmunt Samolewicz i Tomasz Sołtysik

Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr. 2 K. 40 h. Franciszek Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. 1 K. 80 h. Aleksander Frączkiewicz, Czytanka łacińska na podstawie Korneliusza Neposa i Kurcyusza Rufusa do użytku III. i IV. klasy szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr. 2 K. 30 h. *Język polski*: A. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9--11. Lwów 1911. Opr. 2 K. 40 h. Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla III. klasy z ilustr. Lwów 1912. Opr. 3 K. 40 h. *Język niemiecki*: Dr. L. German — Dr. K. Petelenz — St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla klasy III. Wyd. 5. Lwów 1911. 2 K. 80 h. A. Jahner Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr. 2 K. 20 h. *Geografia*: Michał Siwak, Geografia dla klasy II. i III. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr. 3 K. 20 h. *Historia powszechna*: Gebert Bronisław i Gizela Gebertowa, Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. Lwów 1912. Opr. 2 K. 50 h. *Matematyka*: Wincenty Frank, Początki arytmetyki ogólnej i algebry dla klasy III. Lwów 1912. Opr. 1 K. 50 h. Dr. Roman Jamrógiewicz i Kazimierz Strutyński, Geometria pogładowa. Stopień niższy. Lwów 1911. Opr. 3 K. *Fizyka*: Władysław Żłobicki, Wiadomości z fizyki dla III. i IV. klasy szkół średnich. Lwów 1913. Opr. 3 K. 20 h.

Klasa IV. Religia: a) obrz. rzym. kat.: Ks. Dr. Szydelski, Dzieje biblijne Nowego zakonu. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. 1 K. 80 h. b) obr. gr. kat.: Toronskyj A., Istoria biblijna nowoho zakona. Wyd. 1. II. Lwów 1901. Opr. 1 K. 60 h. *Język łaciński*: Dr. Zygmunt Samolewicz i Tomasz Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr. 2 K. 40 h. Franciszek Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wyd. 5. Lwów 1913. Opr. 2 K. 20 h. C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico. Wydał Fr. Terlikowski. Wyd. 4. Lwów 1912. Opr. 1 K. 60 h. Dr. Wojciech Krajewski, Czytania łacińskie dla klasy III. IV. i V. gimn. z ilustracyami. Lwów 1913. Opr. 3 K. 60 h. *Język polski*: Ant. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkol. Wyd. 9--11. Lwów 1910. Opr. 2 K. 40 h. Fr. Próchnicki i K. Wojciechowski, Wypisy polskie. Tom IV. Lwów 1911. Opr. 3 K. 60 h. *Język niemiecki*: Dr. L. German, Dr. K. Petelenz, St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyd. 4. Lwów 1910. 3 K. Dr. A. Jahner, Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr. 2 K. 20 h. *Geografia*: Dr. Benon Janowski, Geografia monarchii austr.-węgierskiej. (W druku). *Historia powszechna*: Dr. Mar. Janelli i Dr. Ad. Szelągowski, Dzieje powszechne. Część I. (w druku). *Matematyka*: Dr. Jerzy Miłutowicz, Podręcznik Arytmetyki dla kl. IV. Lwów 1911. Opr. 1 K. 50 h. Antoni Łomnicki Geometria. Część I. i II. dla kl. IV i V. (Planimetria i Stereometria) Wyd. 2. Lwów 1914. Opr. 3 K. 40 h. *Fizyka*: Władysław Żłobicki, Wiadomości z fizyki dla III. i IV. klasy szkół średnich. Lwów 1913. Opr. 3 K. 20 h. *Mineralogia z chemią*: Bronisław Duchowicz i Tadeusz Wiśniowski Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych. Lwów 1911. 2 K. 80 h. *Język angielski*: T. W. Butler. The english Language. Wiedeń 1912 4 K.

Klasa V. Religia a) obrz. rzym. kat. Ks. Mateusz Jeż, Nauka wiary katolickiej, Część I. Wyd. 3. Kraków 1911. Opr. 2 K. b) obrz. gr. kat. A. Toronskyj, Chryst. katol. dogmatyka fundamentalna i apologetyka dla klas wyż-

szych. Wyd. II. Lwów 1906. Opr. 2 K. *Język łaciński*: Z. Samolewicz i T. Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego Część II. Składnia Wyd. 10. Lwów 1913. Opr. 2 K. 40 h. Tadeusz Sinko, Wiazanka wierszy Owidyusza z dodatkiem wybranych elegii Tibulla i Propertycusza. Lwów 1912. Opr. 1 K. 60 h. Jan Jędrzejowski, Tytusa Liwiusza, Dzieje rzymskie. Lwów 1914. Opr. 2 K. 40 h. *Język polski*: Franciszek Próchnicki i Dr. Konst. Wojciechowski, Wypisy polskie dla klasy V. Lwów 1911. 3 K. 80 h. *Język niemiecki*: Jul. Ippoldt i Adolf Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil. V. Klasse. Wyd. 3. Lwów 1912. Opr. 3 K. 80 h. *Geografia*: Dr. Stanisław Pawłowski, Geografia dla klas wyższych. Część I. Lwów 1914. Opr. 2 K. 30 h. *Historia powszechna*: Win. Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr. 2 K. 40 h. Win. Zakrzewski, Historia powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908. Opr. 2 K. 40 h. *Matematyka*: Wincenty Frank, Arytmetyka i algebra Część I. dla klasy IV. i V. Lwów 1913 Opr. 3 K. Antoni Łomnicki Geometria. Część I. II. dla kl. IV. i V. Planimetria i Stereometria. Lwów 1914. Wyd. 2. Opr. 3 K 40 h *Historia naturalna*. Dr. Tadeusz Wiśniowski, Zasady mineralogii i geologii Wydanie 3. Lwów 1912. Opr. 3 K. Józef Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1911. Opr. 3 K. 20 h.

Klasa VI. Religia: a) obrz. rzym. kat. Ks. Mat. Jeż Nauka wiary katolickiej. Część II. Kraków 1913. Opr. 1 K. 60 h. b) obrz. gr. kat. A. Toronskyj, Dogmatyka czastna dla wyższych klas 2. wydanie. Lwów 1908 Opr. 2 K. *Język łaciński*: Tomasz Sołtysik, G. Sallustii Crispi Bellum Jugurthinum. Lwów 1910. Opr. 80 h. Tomasz Sołtysik, G. Sallustii Crispi Bellum Catilinae. Lwów 1910. Opr. 70 h. Jan Szczepański, Wybór mów Cyserona. Część I. Lwów 1913. Opr. 2 K. 60 h. D. I. Sinko, Wybór z dzieł Wergilego [w druku]. Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia Wyd. 9. Lwów 1909. Opr. 2 K. 40 h. Franciszek Terlikowski, Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912. (Książka pomocnicza). Opr. 4 K. 80 h. *Język polski*: I Chrzanowski i K. Wojciechowski. Wypisy polskie dla klas wyższych. Część I. (do r. 1822). Lwów 1913. Opr. 3 K. 50 h. *Język niemiecki*: Jul. Ippoldt i A. Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. II. Teil. VI. Klasse. Wyd. 2. Lwów 1910. Opr. 3 K. 60 h. *Geografia i Historia powszechna*: Win. Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr. 2 K. 80 h. Dr. A. Pawłowski. Geografia dla klas wyższych. Część II. *Matematyka*: Dr. Jerzy Miłulowicz. Podręcznik arytmetyki dla klasy VI. Lwów 1913 1 K. 60 h. Dr. A. Łomnicki, Geometria, Część III. i IV. dla kl. VI, VII. i VIII. Lwów 1912. Opr. 3 K. 80 h. Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1912. 1 K. 30 h. *Historia naturalna*: Dr. Józef Nusbaum, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich, Wydanie 2. Lwów 1912. Opr. 3 K. 60 h. *Chemia*: A. Sucheni. Zasady chemii nieorganicznej. Lwów 1908. 3 K. 20 h.

Klasa VII. Religia a) obrz. rz. kat. Ks. Karol Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 5. Kraków 1912. Opr. 2 K. 20 h. b) obrz. gr. kat. Dorożyński. Etyka Lwów 1904. 2 K. *Język łaciński*: Jan Szczepański. Wybór mów Cyserona. Część II. Lwów 1914. Opr. 3 K. Stanisław Rzepiński, Wybór poezji Wergilego, Wiedeń-Lwów 1912. Opr. 1 K. 70 h. Samolewicz-Sołtysik, Gra-

matyka języka łacińskiego. Część II. Składnia. Wyd. 9. Lwów 1909. Opr. 2 K. 40 h. Franciszek Terlikowski, Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912. (Książka pomocnicza). Opr. 4 K. 80 h. *Język polski*: Antoni Mazanowski, Wypisy polskie i podręcznik do nauki literatury (w druku). *Język niemiecki*: J. Ippoldt u. Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen III. Teil. VII. Klasse. Lwów 1911. Wyd. 2. 4 K. *Geografia i Historia powszechna*: Win. Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr. 2 K. 80 h. Anatol Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr. 2 K. *Matematyka*: Dr. J. Miśkiewicz, Podręcznik arytmetyki dla klasy VII. (w druku). Dr. A. Łomnicki, Geometria dla klas VI. VII. i VIII. Lwów 1912. Opr. 3 K. 80 h. I. Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1905. Opr. 1 K. 30 h. J. Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych, Wyd. 2. Kraków 1905. (Ks. pomocnicza). 3 K. 50 h. *Fizyka*: M. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla klas wyższych. Wyd. 5. Kraków 1913. 3 K. Boland-Duchowicz. Chemia organiczna. Wyd. 2. 3 K. 40 h. *Historia naturalna*: M. Łomnicki, Mineralogia i geologia. Wyd. 7. Lwów 1913. 2 K. 80 h. *Geografia*: Dr. St. Pawłowski, Geografia dla klas wyższych, Cz. VI. 2 K. 30 h.

Klasa VIII. *Religia a)* obrz. rzym. kat. Ks. Walenty Gadowski, Zarys historyi kościoła katolickiego. Wyd. 3. Tarnów 1911. Opr. 4 K. *b)* obrz. gr. kat. Wapler-Stefanowycz, Istoria chryst. katolickoi cerkwy. Lwów 1903. 2 K. 40 h. *Język łaciński*: Wybór pism Kw. Horacego Flakkusa, wydał Julian Dolnicki. Lwów 1908. Opr. 1 K. 50 h. Wybrane pisma historyczne Tacyta, wydał I. Staromiejski. Wiedeń-Lwów 1898. Opr. 2 K. 20 h. Z. Samolewicz-Sołtyś, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr. 2 K. 40 h. *Język grecki*: Homera Odysseja, wydał M. Jezienicki, Wiedeń-Lwów 1908. Opr. 1 K. Plato, Wybór pism, opracował J. Jędrzejowski, Wyd. 2. ill. Lwów 1913. Opr. 3 K. Sofoklesa Edyp w Kolonie, opracował Dr. Jan Oko, Lwów 1913. Opr. 1 K. 80 h. E. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr. 3 K. *Język polski*: Antoni Mazanowski, Wypisy polskie i podręcznik do nauki literatury (w druku). *Język niemiecki*: Julius Ippoldt, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil VIII. Klasse. Lwów 1909. 4 K. *Geografia i Historia powszechna*: Stanisław Głabiński i L. Finkel, Historia austriacko-węgierskiej monarchii i wiadomości polityczne i społeczne. Wyd. 4. (w druku). Anatol Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr. 2 K. *Matematyka*: Pl. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. Lwów 1912. Opr. 4 K. 50 h. Dr. A. Łomnicki, Geometria dla kl. VI, VII i VIII. Lwów 1912. Opr. 3 K. 80 h. Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1911. 1 K. 30 h. Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 1 i 2. Kraków 1905. (Ks. pomocnicza). 3 K. 50 h. *Fizyka*: M. Kawecki i Fr. Tomaszewski. Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr. 3 K. *Propedeutyka filozoficzna*: Lindner-Kulczyński, Wykład psychologii. Wyd. 3. Kraków 1912. Opr. 2 K. 20 h.

XVI.

Bursy i internaty.

Bursa Grunwaldzka założona przez Towarzystwo Szkoły Ludowej, utrzymuje się z opłat wychowanków, subwencji TSL. i darów. Prezesem Zarządu jest Dr. Ernest Adam, dyrektorem zaś Dr. Wiktor Osiecki, prof. III. gimn. Bursa posiada 2 uczelnie. W czasie wolnym od nauki uczniowie oddają się zabawom, grze na mandolinie lub pracują w warsztatach introligatorskich i stolarskich. Z tutejszego zakładu mieszka w niej 3 uczniów.

Bursa św. Wojciecha założona przez ks. Dra Jana Ślósarza, utrzymuje się z funduszu Tow. bursy św. Wojciecha ze subwencji od instytucji publicznych, z opłat wychowanków. Dyrektorem jest ks. Dr. Thullie, prefektem p. Habdank Kosowski. Czas wolny od nauki przeznaczony jest na zabawy w ogrodzie i przechadzki lub też muzykę; niektórzy uczniowie należą do „skautu“; kilku uczęszcza do warsztatów studenckich. W łonie bursy istnieje kółko abstynenckie. Uczniów tut. Zakładu mieszka w niej 21.

Dom im. T. Kościuszki, najstarsza bursa polska. Założyło ją i utrzymuje Towarzystwo Pomocy naukowej we Lwowie, którego prezesem jest dyrektor c. k. gimnazjum III., Stanisław Schneider. Kierownictwo bursy spoczywa w rękach profesora c. k. gimnazjum IV., Jana Szczepańskiego. Fundusze kasy stanowią opłaty wychowanków, subwencje i dary. Wychowankowie znajdują w bursie nie tylko umieszczenie i utrzymanie, lecz także kierunek dydaktyczny i wychowawczy. Wolny czas poza nauką spędza młodzież na wspólnych zabawach towarzyskich w domu, lub na wycieczkach, lub też na pracy w Czytelni, bibliotece i w kółku tamburzystów „Struna“, oraz na przygotowaniu obchodów narodowych w Zakładzie. Z tut. Zakładu mieszka w niej 15 uczniów.

Internat wychowawczy XX. Zmartwychwstańców założony przez Zgromadzenie XX. Zmartwychwstańców, utrzymuje się z opłat pobieranych od uczniów. Zarząd internatu

stanowią: rektor internatu, Ks. Adolf Netczuk, i ks. Wicerektor. Uczniom czterech klas niższych udziela się pomocy w naukach. Czas poza nauką spędzają wychowankowie na zabawach ruchowych, lekturze, oraz kształceniu się w muzyce i językach. Z tut. Zakładu mieszka w nim 22 uczniów.

XVII.

Imienny spis uczniów.

Klasa I. A.

Bachstütz Ignacy	Nabielec Kazimierz
Bednarski Antoni	Newelicz Witold
Bok Jan	Orzelski Ludwik Michał
Bryś Franciszek	Piątkiewicz Stanisław
Dawidek Stanisław	Podhorodecki Jan Zbigniew
Drwęski Tadeusz Seweryn	Prugar Kazimierz Aleksander
Fuss Stanisław	Pstruszyński Józef (14/V. 1914.)
Georgeon Władysław Ludwik	Pukas Ferdynand (14/III. 1914.)
Goldreich Izydor Jakób	Rottenscheid Ida
Graf Stanisław	Schöps Rudolf (14/III. 1914.)
Grocholski Henryk (7/III. 1914.)	Schweizer Henryk Filip
Hermelin Ryszard	Sikorski Tadeusz
Janicki Jan Władysław	Skrocki Stanisław
Konaszyński Felicyan (14/III. 1914.)	Szkodlarski Józef
Kostiuk Włodzimierz Maryan	Telakowski Tadeusz
Langner Paweł	Wilimowski Kazimierz
Manowarda Waleryan (5/III. 1914.)	Zubrzycki Włodzimierz

Klasa I. B.

Baron Tadeusz (7/II. 1914.)	Haluza Wilhelm
Bieniecki Adam	Hochecker Adam (9/V. 1914.)
Birnbaum Herbert	Klimkiewicz Tadeusz
Bohrer Wilhelm (7/III. 1914.)	Klinghoffer Szymon
Chmielewski Tadeusz	Kruszewski Stanisław
Chmurowicz Jan (26/III. 1914.)	Krzyżanowski Adam
Filasiewicz Roman	Kwiatkowski Henryk
Finkler Karol	Lapter Ozyasz
Gimpel Oswald (26/IV. 1914.)	Malz Ezra
Gutkowski Tadeusz	Marszałek Romuald

Niedzielski Władysław
Noskiewicz Michał
Orkisz Henryk
Polturak Felicyan
Pressman Wilhelm
Radzikowski Tadeusz
Rangl Jan
Roth Mozes
Schmar Adam
Schmar Jan
Schulz Edmund
Sedlaczek Ludomir

Skrot Stanisław
Sokołowski Franciszek
Stand Salomon (17/III. 1914.)
Steissel Robert
Strohschneider Jan
Sunik Maks
Tauczyn Wacław
Waligórski Tadeusz
Wierzbicki Wiktor
Woś Łukasz
Zadurowicz Jerzy
Zaleski Maryan

Zipper Zygmunt

Klasa I. C.

Batukiewicz Tadeusz
Będkowski Adam Eugeniusz
Bodek Alfred
Bryński Kazimierz
Chłopicki Józef (17/XII. 1913.)
Czerny Julian (2/V. 1914.)
Czopp Maksymilian
Dörfler Feliks Alojzy Rudolf
Garfunkel Alfred Andrzej
Godlewicz Maryan
Hauser Albin Kazimierz
Hickiewicz Jan (31/I. 1914.)
Hoefflich Zenon
Klarfeld Leon
Kollender Marek
Krajewski Jan
Kurka Józef

Laufer Joachim (24/III. 1914.)
Manikowski Stefan
Manikowski Tadeusz
Notowicz Naftali
Pajaczek Stanisław
Pomeranz Edmund
Reiter Ludwik
Seide Koloman Maks
Serafin Henryk Józef
Smolka Antoni Stanisław
Kazimierz (21/X. 1913.)
Snopek Kazimierz
Stesłowicz Maryan
Szczerkowski Felicyan Wojciech
Wiktor Andrzej Jakób Maryan
Wilk Zygmunt
Wysocki Tomasz Stanisław

Żmudziński Kazimierz Józef

Klasa I. D.

Balog Roman
Dzioba Andrzej
Frommer Rudolf
Gruszecki Jan
Hauptmann Elias
Hlebowicki Cyprian
Holzer Norbert
Jarosławiecki Zbigniew
Jurkiewicz Włodzimierz
Kozłowski Julian (5/II. 1914.)

Kretz Maurycy
Krzanowski Stanisław
Lehnert Stanisław (16/XI. 1914.)
Lipecki Bogusław
Łaczyński Edward
Mrazek Stanisław
Nadbereżny Eugeniusz
Olech Dominik
Osiński Jan Zygmunt
Pakosz Jan (17/XII. 1913.)

Piątkowski Roman
Schlam Artur
Schorr Jakób
Sobejko Roman
Sokołowski Gwidon Witołd
Stochelski Stanisław

Sucharski Franciszek
Szubelak Zygmunt
Szulman Władysław
Tadlewski Edward
Tretiak Mikołaj
Zborowski Zdzisław

Klasa II A.

Acht Wincenty
Bilecki Zygmunt
Bodek Marcin (19. III. 1914.)
Cudziło Konstanty
Dubel Adam
Gołab Mieczysław
Gorne Henryk
Grochowski Stefan
Grünfeld Józef
Hecht Henryk
Heppé Adam
Kassern Maksymilian
Knopp Mieczysław (10 XI./1913.)
Kronisch Jakób
Lauterbach Emanuel
Marcinkowski Janusz
Mazurkiewicz Michał

Meller Ludwik
Mescher Markus (18. V. 1914.)
Mięśowicz Kazimierz
Mielnicki Jan
Pfützner Kazimierz
Pitter Bogumił
Regenbogen Emanuel
Reitmayer Józef
Roman Mieczysław
Sosin Stefan
Svéčeny Artur
Świtalski Jan (5. IV. 1914.)
Tabak Henryk
Tabor Jan (24. III. 1914.)
Turkiewicz Eugeniusz
Ungar Józef
Wasyłkowski Tadeusz (24.X.1913.)

Zwergel Benjamin

Klasa II B.

Babak Tadeusz
Baum Zygfryd
Borowski Józef
Borzęcki Ryszard
Cwetler Tadeusz
Czajkowski Andrzej (14. V. 1914.)
Czopek Seweryn
Fedyk Jan
Gnoiński Zbigniew
Goldstein Edward
Gorgon Eryk
Grünberg Jakób
Hapczyński Kazimierz
Hayder Roman
Hermelin Artur
Jasiński Leopold
Josse Witołd

Kramarzewski Jan
Kronfeld Michał
Kurpisz Jerzy
Kwiaśniak Kazimierz
Link Adam
Markowski Ludwik
Maternowski Tadeusz (31. I. 1914.)
Mikołajski Edward
Mikulski Karol (31. I. 1914.)
Nawrocki Stefan
Neu Henryk
Obertyński Maryan
Oboszyński Alfred
Perier Witołd
Piekarski Mieczysław
Piżl Jerzy
Rudnicki Adam

Scheuring Wiesław
Schiffer Fryderyk
Schreiber Kazimierz
Sieradzki Władysław
Sigmund Maryan
Sklepiński Tadeusz

Steissel Leon
Stroka Bolesław
Szydłowski Maryan
Tarnawski Eustachy
Wondrausch Tadeusz
Zdanowicz Roman

Klasa II C.

Ciupka Wacław
Daszkiewicz Jan
Drobner Edward
Dworski Bolesław
Fischer Herman (14. III. 1914)
Geduldig Fabian (9. III. 1914.)
Grabowski Witold
Graf Filip
Grossman Stanisław
Howicki Włodzimierz
Hubisz Czesław
Iwasieczko Jarosław
Kordzik Stanisław
Król Jan
Kusy Andrzej
Langner Tadeusz
Litwiński Jerzy
Masłowski Roman (12. V. 1914.)
Mrazek Mieczysław

Mund Henryk
Ołeksyn Jan
Ostrowicz Tadeusz
Pawłowski Bolesław
Pawłowski Tadeusz
Piotrowski Tadeusz
Pupka Władysław
Rinke Ludwik
Schapira Salomon
Sienkiewicz Włodzimierz
Śledziński Tadeusz
Smiałowski Zygmunt
Stankiewicz Tadeusz
Strom Henryk (18. X. 1913.)
Švèjda Tadeusz
Szałajdewicz Maryan
Turczyn Jan
Tymiński Stefan
Wiśniowski Władysław

Zienkowicz Roman

Klasa III. A.

Becher Wilhelm
Bieder Zygfryd
Blaustein Adam
Dorfmann Zygmunt
Dreszer Jerzy
Eitelberg Roman
Ettinger Izak
Gajewski Juliusz
Grabowski Zbigniew
Graf Marceli
Hausner Jerzy
Heber Tobiasz
Homplewicz Maryan
Jaksmanicki Stanisław
Jasiński Kazimierz

Kaczmarczyk Stanisław
Kwiatkowski Witold
Lerner Jakób
Lille Jan
Lisowski Jan
Luft Adolf
Łagocki Władysław
Łojkiewicz Jan
Łuczkiwicz Witold
Mach Witold
Merkel Stanisław
Nowicki Ryszard
Pannenka Jan
Perier Kazimierz
Rosenkranz Maryan

Salz Szymon
Stefko Kazimierz
Sztuka Adam
Topf Emil

Unz Marceli
Wahrhaftig Leon
Wroński Jerzy
Zawadzki Feliks

Klasa III B.

Acht Bernard
Augustyn Władysław
Baum Szymon
Bigo Józef
Bodek Zygmunt
Bombach Ignacy
Burczak Józef
Dobrowolski Jerzy
Feldstein Roman
Gross Ozyasz
Hahn Tadeusz
Herman Władysław
Kahane Artur
Klimkiewicz Władysław
Landau Władysław
Lerner Adolf
Libmann Leon
Linde Tadeusz
Losch Marcin
Łyczkowski Edmund

Majewski Romuald
Mokrzycki Bolesław
Ochman Łucyan
Osmulski Fryderyk
Płoński Władysław
Pohrille Henryk
Reiter Albert
Rzepecki Zbigniew
Sasorski Adam
Scharf Józef
Scheiner Bertold
Sokołowski Stanisław
Spysz Tadeusz
Świtalski Maryan
Taduch Kazimierz
Waligórski Stanisław (4/XI. 191.)
Widt Włodzimierz
Wieczorek Karol
Wittlin Karol
Zawadzki Michał

Klasa III C.

Berlfein Bronisław
Charkow Eustachy
Cybulski Aleksander
Cyma Zygmunt
Czwartacki Aleksander Feliks
Diener Maryan Tadeusz
Dorosz Józef
Gaśior Władysław
Getter Jerzy Stefan
Grossman Maryan Stanisław
Honheiser Henryk Aleksander
Hulles Ernest
Królikiewicz Wacław
Kuniczak Stanisław Bronisław
Leciejewski Stanisław Włodz.
Lityński Jan
Motykiewicz Mieczysław Tad.

Nowak Włodzimierz
Olearczyk Stanisław Czesław
Podkowicz Józef
Polinkiewicz Jan Mieczysław
Ptaszek Tadeusz
Prokopowicz Jan (12/IX. 1913.)
Pupka Zygmunt
Radziuk Paweł (1/II. 1914.)
Rapaport Zygmunt
Rozwadowski Edward
Rudnicki Julian
Schuman Feiweł
Siciński Adam Stanisław
Stelmachowicz Tadeusz
Święch Antoni
Szwedzicki Stanisław
Wenzel Tadeusz Adam

Klasa IV A.

Bahr Oswald	Lehrer Samuel
Bihun Mirosław	Linhardt Antoni
Kurzer recte Blustein Rudolf	Lubliner Wilhelm
Borysiewicz Władysław	Łukawiecki Stanisław
Cybulski Zygmunt	Michalewski Kazimierz
Domiczek Julian	Peniszkiewicz Jerzy
Dreszer Tadeusz	Preidl Jan
Dykas Tadeusz	Przybylski Tadeusz
Fałdziński Mieczysław	Rybicki Jan
Fichman Ferdynand	Śadowski Roman
Flecker Oswald	Smulikowski Kazimierz
Fornelski Ludwik	Starzewski Michał
Geib Adam	Sternlieb Józef (21. III. 1914.)
Golda Józef	Święch Adam
Goldberg Dawid	Szczepański Władysław
Grillmayer Edward	Topf Karol
Haimann Adam (20. V. 1914.)	Turnau Jan
Jasilkowski Jan	Wattenberg Salo Henryk
Komarnicki Roman	Wein Ernest
Kossowski Bolesław	Wilimowski Maryan
Kwaśniak Leopold	Winkler Emil
Laskownicki Janusz	Wroński Jan (14. V. 1914.)

Klasa IV B.

Appel Henryk	Makowicz Aleksander
Blumen Juliusz Maks	Neu Leon
Braiter Stanisław (21. III. 1914.)	Nowakowski Stanisław
Dobiecki Józef	Nowosielecki Janusz (22. III. 1914.)
Dziurzyński Stefan	Schab Juliusz
Engl Stefan	Schlam Karol
Golda Tadeusz	Ścigalski Henryk
Janicki Stanisław Leonard	Sędzimir Zbigniew Józef
Janicki Tadeusz	Sokuł Oskar Antoni (16. III. 1914.)
Jarosz Ludwik	Strassner Zygmunt
Kienzler Jerzy	Stryer Marek
Kosacz Adam	Schwechłowicz Edw. (8. III. 1914)
Krzysztofowicz Józef (14. V. 1914.)	Taubes Fryderyk
Kusiak Zygmunt	Tomanek Zdzisław
Kuśnierz Jan (1. XII. 1913.)	Warzoscza Witold (11. II. 1914.)
Link Karol	Wielochowski Stanisław
Lipski Eugeniusz	Wierzbicki Karol
Lorenz Kazimierz	Zaremba Maryan
Łępkowski Tomasz	Zborowski Stanisław
Łubieński hr. Zbigniew	Zieliński Józef
Zinkes Aleksander	

Klasa V A.

Balkowski Karol	Orzelski Władysław
Bernacki Stanisław	Piękosz Marian
Bober Adam	Pineles Jakób
Budzynowski Jerzy	Pollak Stefan
Feigl Paweł	Poźniak Alfred
Fried Izidor	Reiss Wilhelm (8. II 1914.)
Gładysz Zygmunt	Rutkowski Adam (18. III. 1914.)
Goldklang Norbert	Schreier Jakób
Janikowski Władysław	Schulz Marek
Kannenberga Tadeusz	Schwetz Adam
Keler Stefan	Steppler Józef
Kowalski Ludwik	Studnicki Bronisław
Kramarzewski Marian (12.V.1914)	Świrski Edward
Krasicki Kazimierz	Tenerowicz Ludwik
Krobicki Konstanty	Ueberall Alfred
Magsamen Norbert	Varisella Edward
Mossakowski Adam (14. V. 1914.)	Węgrzyn Stanisław
Mudry Aleksander	Zborowski Karol (21. I. 1914.)
	Zimańd Jakób

Klasa V B.

Altstädter Hirsch	Łubieński hr. Mieczysław
Bard Alfred	Mańkowski Ernest
Bełtowski Juliusz Paweł, Pakosław	Mazur Marian
Brachtel Michał	Netczuk Nikodem
Ciomba Teodor	Ormezowski Leon
Dellman Eugeniusz (20.I. 1914.)	Pencakowski Stanisław (8. V.1914.)
Durski Jerzy	Pesches Ludwik
Hamajda Marian	Pisarek Marian
Höfer Artur (24. X. 1913.)	Rappaport Oswald
Jonasz Bertold	Schauder Paweł Juliusz
Kochanowski Władysław	Sełzer Henryk
Kohn Natan	Sobierański Wacław
Komornicki Jan	Sobolta Franciszek
Korasadowicz Stanisław	Sternberg Ludwik
Korasadowicz Żdzisław	Szor Stanisław
Kossowski Edward (26.III.1914.)	Szydłowski Ludomir
Kron Stanisław	Wilczek Adam
Landau Leszek przyw.	Wokrój Jan
Lubliner Józef	Womela Adam
Łodziński Roman	Zadurowicz Jerzy

Klasa VI A.

Bryś Teodor	Nawrocki Adam
Chill Samuel	Przetocki Maryan
Citron Henryk	Rosenbaum Józef
Danek Artur	Rudner Karol (30. I. 1914)
Gerhardt Alfred	Rutkowski Stanisław
Godlewicz Aleksander	Sedlaczek Kazimierz
Igel Oswald	Strzeмиński Szczepan
Klimkiewicz Stanisław	Szuliśławski Bronisław
Kretz Norbert	Tunis August
Langner Mikołaj	Verschleisser Emanuel
Mayer Adam	Weinar Jan
Mięsowicz Zygmunt	Wittin Maksymilian
Żmudziński Stanisław	

Klasa VI B.

Bałaban August	Proczkowski Adam
Beinlich Adolf	Rosner Witold
Buchbinder Andrzej	Sawa Roman Kazimierz Wojciech
Dzieślewski Zygmunt	Schneider (recte Kirschenbaum)
Falkiewicz Józef (19. II. 1914.)	Leopold
Gruda Seweryn Stefan	Sędzimir Witold
Horodyski Maryan Stefan	Sochaniewicz Maryan Władysław
Jarzymowski Maryan	(22. III. 1914).
Katz Edmund	Studnicki Tadeusz
Kopacz Kazimierz	Szczepański Kazimierz Ludwik
Marszałkowicz Kazimierz	Szczygielski Stanisław
Miączyński Tadeusz	Wilimowski Stanisław
Nikodemowicz Stanisław	Zohn Józef

Klasa VII A.

Adamiak Jan	Holuka Stefan Piotr
Bałaban Józef Henryk	Holzer Maurycy
Barański Kazimierz (31. I. 1914).	Jasiński Michał Maryan Józef
Borusiewicz Stanisław	Jasionowski Tadeusz Maryan
Buxbaum Seweryn	Jossé Władysław Jan Eugeniusz
Czapran Jan Maryan	Kaliński Łucyan Józef
Czysz Rafał	Kardaszyński Ryszard
Damm Kazimierz	Kogut Stanisław
Fischer Henryk	Kohane Michał
Friedländer Natan	Kozdroński Tadesz
Geduldig Henryk	Kräuter Abraham
Golanka Stanisław Kostka	Krysa Antoni
Helfgot Abraham	Laskowski Leon Maryan Antoni

Lenczyc Dawid	Piziewicz Tadeusz
Melichar Adolf Maryan	Radnicki Józef Robert August
Mikołajski Władysław Tadeusz	Rosenthal Franciszek
Nickles Eugeniusz Stanisław	Rurak Jan
Nowak Jan	Schmidt Edward (3. I. 1914.)
Nowakiewicz Zygmunt	Schwetz Maryan Stanisław
Wróblewski Karol	

Klasa VII B.

Accord Adam	Kurpiel Tadeusz
Auster Mojżesz	Lisowski Stanisław
Balken Joachim	Machnowski Feliks
Bednarski Władysław	Mańkowski Kazimierz
Beinlich Maryan	Mudry Franciszek
Bijak Franciszek	Paleolog Adam
Blaustein Jonasz	Pogonowski Jerzy
Blaustein Marek	Roehr Kazimierz
Burstyn Eugeniusz (5. XII. 1913.)	Scheuring Witold
Domiczek Stanisław (13. III. 1914.)	Sperling Samson
Gimpel Adolf	Szczerbanowski Tadeusz 3. III. 1914
Gimpel Maurycy	Umański Władysław
Gołębiowski Piotr († 14. XII. 1913)	Wasserbrenner Klemens
Imber Wilhelm	Wiszniewski Maryan
Jarosiewicz Adam	Zarembski Michał
Kirkien Leszek	Zdanowicz Kazimierz
Klein Władysław	Ziemba Stanisław

Klasa VIII A.

Baumgarten Samuel	Miller-Lörincz Józef
Bendel Juda	Neuwohner Emil
Blaustein Aleksander	Pączek Edward
Eisenbeisser Władysław	Philipp Stanisław
Fleker Wilhelm	Pospischil Feliks
Gedroyć Józef	Prochnik Zygmunt
Gimpel Marek	Reichert Jan
Gorecki Tadeusz	Rossowski Feliks
Jasiniak Stanisław	Schorr Jakób
Kamieniecki Michał	Szydłowski Mieczysław
Kolbek Maryan	Tenner Jan
Laudyn Władysław	Thaler Leopold
Löwenherz Józef	Wójcikiewicz Adam (21. XII. 1913).
Zubczewski Roman	

Klasa VIII B.

Berger Leopold	Lubich Stefan
Burzyński Jan	Nawrocki Tadeusz
Daniec Tadeusz	Nowakiewicz Zygmunt
Eustachiewicz Adam	Przystajko Stanisław
Hanula Zdzisław	Reiter Feliks
Haimann Stanisław	Rumun Edward
Hartleb Mieczysław	Rylski Władysław
Hoffmann Maryan	Scheffner Jerzy
Holzer Ignacy	Schnapek Emil
Keil Ignacy	Stawiński Tadeusz
Kornhäuser Maksymilian	Szygowski Maryan
Krobicki Witołd	Weiss Wilhelm
Kubiszyn Józef	Węgrzyn Władysław
Kusmer Wilhelm	Zawistowski Józef
	Zienkowicz Stanisław.

XVIII.

Ogłoszenie.

1. Egzamin wstępny do kl. I. odbędzie się przed feryami w dniu 1. lipca od godz. 8. rano i ewent. po feryach w dniu 2. września o tym samym czasie.

Wpisy do kl. I. odbędą się w dniu 30. czerwca (ew. 1. września) od godz. 10—1. przed południem.

Przy wpisie należy przedłożyć:

- a) metrykę potwierdzającą, że uczeń ukończył już lat 10 lub je ukończy w tym roku (kalendarzowym).
- b) świadectwo powtórnego szczepienia ospy, odbytego najdalej w roku, poprzedzającym wstąpienie do gimnazjum.
- c) świadectwo szkolne z półr. 2. kl. IV. pospolitej, jeżeli uczeń do szkoły uczęszczał.
- d) Uiszczyć takse wstępną i datki w kwocie łącznej K. 7 h. 20. które po niepomyślnym egzaminie zwraca się.

2. **Zakres wymagań** przy egzaminie wstępnym do kl. I. jest następujący:

z religii: wiadomości: których nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach czteroklasowych;

z języka polskiego: czytanie płynne i wyraziste, objaśnienie czytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadania treści większymi ustępami, znajomość części mowy, odmiany imion i czasowników; znajomość zdania pojedynczego, rozszerzonego i rozbioru jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu: wreszcie poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom i piśmienny rozbiór jednego zdania rozwiniętego z dyktatu wyjętego, pod względem części mowy, ich formy tudzież części zdania;

z języka niemieckiego: czytanie płynne i zrozumiałe; znajomość odmian rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimeków (osobistych, dzierżawczych i względnych), odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiany najwykleszych czasowników mocnych; zasób wyrazów

z zakresu pojęć uczniom znanych i poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku polskim;

z *rachunków* : pisanie liczb do miliona włącznie, biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitymi; pewność w tabliczce mnożenia i znajomość ważniejszych miar metrycznych, z uwzględnieniem zagadnień, wziętych z zakresu życia codziennego.

Uczniowie uznani przy egzaminie za nieuzdolnionych do klasy I., nie mogą w tym samym roku ani w tym, ani w innym zakładzie egzaminu powtórnie składać.

3. Wpisy uczniów publicznych i prywatnych na r. szk. 1914/15. odbędą się w dniu 29. i 30. sierpnia od 9—12 przed południem. Późniejsze zgłoszenia mogą być uwzględnione tylko w wypadkach wyjątkowych. Przy zapisie należy przedłożyć w dwu egzemplarzach rodowód dokładnie wypełniony.

Uczniowie, którzy już uczęszczali w tym zakładzie roku poprzedniego mają przy wpisie wykazać się ostatniem świadectwem szkolnem i złożyć K 2 na środki naukowe i K 1 na gry i zabawy. Uczniowie z innych zakładów będą przyjmowani tylko wyjątkowo, o ile Dyrekcya uzna powody przenoszenia się za ważne, o ile na przyjęcie pozwoli miejsce w klasie, do której się zgłaszają. Uczniowie ci mają się zgłosić **bezw warunkowo w towarzystwie rodziców** lub opiekunów, prawnie ustanowionych; jeśli zaś będą przyjęci, mają złożyć przy wpisie taksę i datki, jak uczniowie kl. I. (t. j. K. 7 h. 20) nadto a) metrykę urodzenia b) świadectwo szkolne z ostatniego półroczu, opatrzone klauzulą dyrekcyi, że mogą być przyjęci w innym zakładzie i poświadczeniem uwolnienia od opłaty szkolnej, jeżeli to uwolnienie mają.

4. Egzamin wstępny do kl. II.—VIII. tych uczniów którzy albo się uczyli w domu albo po dłuższej niż 6-tygodniowej przerwie pragną uzyskać przyjęcie do gimnazjum, odbędzie się w d. 2. i 3. września. Uczniowie tacy mają przedłożyć a) metrykę urodzin, b) ostatnie świadectwo szkolne, opatrzone przepisaną klauzulą, c) świadectwo moralności za czas, w którym do szkoły nie chodzili, d) fotografię stwierdzającą, identyczność osoby (potwierdzenie władzy politycznej — we

Lwowie magistratu, lub policyi) jeżeli uczeń nie był w tym zakładzie i Dyrekcji nie jest znany. Uczniowie wreszcie, którzy do szkół średnich nie uczęszczali muszą przedłożyć świadectwo przebytej ospy naturalnej lub ospy szczepionej i to nie dawniej jak w ostatnim roku. Taksa za taki egzamin wynosi K. 24 ewent. 48. Z egzaminu tego nie wydaje się świadectw; uczeń na tej podstawie może być przyjęty tylko w tym zakładzie na ucznia publicznego.

5. Prywatyści i eksterniści wyznania katolickiego obowiązani są w myśl reskryktu c. k. Min. W. i O. z 9 czerwca 1906 r. do przedkładania przed każdym egzaminem potwierdzenia, wydanego przez katolickiego duchownego, że pobierali naukę religii w zakresie przepisany przez odnośne plany naukowe i odbywali praktyki religijne.

9. Każdy uczeń obowiązany jest do ścisłego wykonywania przepisów szkolnych, a więc:

a) do noszenia uniformu przepisanego, zastosowanego **we wszystkich szczegółach** do wydanych rozporządzeń; nieposłusznych Dyrekcya nie przyjmuje lub w toku roku wydali, na co się zwraca baczną uwagę Rodziców i Opiekunów;

b) do mieszkania pod odpowiedzialnym nadzorem, jeżeli nie mieszka u rodziców; gdyby uczeń mieszkał bez nadzoru, t. j. z uczniem starszym lub akademikiem albo tylko pokój od gospodarza wynajmował, a upomniany stancyi nie zmienił, może być z zakładu usunięty;

c) do złożenia w c. k. pocztowej kasie oszczędności za pomocą czeku opłaty szkolnej w kwocie K. 40 za jedno półrocze i to w półroczu I. do 15. października, w półroczu II. do 15. marca. (Uczniowie uwolnieni lub starający się o uwolnienie nie składają opłaty).

7. Uczeń może być uwolniony od opłaty szkolnej, jeżeli przedłoży w terminie przepisany prośbę do c. k. Rady szkolnej i załączy:

a) świadectwo ubóstwa, wykazujące szczegółowo (cyframi) dochód roczny rodziców i zatwierdzone przez władzę polityczną;

b) świadectwo roczne (lub półroczny wykaz cenzur) jako dowód, że z zachowania się ma cenzurę bardzo dobrą lub do-

brać, a z żadnego przedmiotu nie ma cenzury gorszej jak dostateczną.

Uczniowie kl. I. mają złożyć opłatę szkolną za półrocze I. do końca listopada; ci jednak uczniowie ubodzy, którzy już w pierwszych dwu miesiącach okazali postęp we wszystkich przedmiotach nauki przynajmniej „dostateczny“ a zachowanie się ich jest przynajmniej „dobre“, mogą uzyskać odroczenie tego terminu do końca półrocza I., a w razie pomyślnej klasyfikacji za półrocze I. uwolnienie od opłaty szkolnej. Chcący z tego dobrodziejstwa korzystać, mają w terminie wyznaczonym wnieść na ręce dyrekcyi prośbę nieostemplowaną do Wysockiej c. k. Rady Szkolnej krajowej, załączając dokładne (jak wyżej) świadectwo ubóstwa.

Examina poprawcze z jednego przedmiotu odbędą się w d. 29. i 30. sierpnia od godziny 8.

9. Rok szkolny 1914/15. rozpocznie się dnia 3. września uroczystem nabożeństwem w kościele PP. Klarysek dnia 4. września rozpocznie się regularna nauka szkolna.

Dyrekcya uprasza wreszcie rodziców i opiekunów, by często dowiadywali się w szkole o prowadzeniu się i postępach uczniów. Grono nauczycielskie udziela z wszelką gotowością wyjaśnień podczas wywiadowczych konferencyi, których terminy ogłosi się z początkiem roku szkolnego.

Osoby, zamierzające utrzymywać w swych domach uczniów tutejszego zakładu, obowiązane są zgłosić się w Dyrekcyi po odbiór regulaminu wydanego dla osób rozporządzeniem c. k. Rady szk. kraj. z dnia 31. maja 1898 l. 11781.

Dr. M. A. Kurpiel.

